

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Den BRÆSTRUP'ske
SLÆGTSBOG

Supplerende Tekst til
"Anetavle for 8 Søskende Bræstrup"

Udarbejdet af
Palle Bræstrup

1978

Forord

Ved Udsendelsen i 1976 af "Anetavle for 8 Søskende Brøstrup, Politidirektør Cosmus Brøstrup og Christiane Lassens Børn", udtrykte jeg ønsket om med Tiden at kunne supplere Anetavlen med mere udførlige Oplysninger om mange af de deri forekommende Forfædre.

Som Resultat af Bestræbelserne herfor foreligger nu nærværende Slægtsbog. Den pretenderer ikke at være mere end et populært Uddrag af de mange trykte og utrykte Oplysninger om vore Forfædre, som har kunnet findes spredt vidt forskellige Steder i Litteraturen og i et bredt Spektrum af andre Kilder. Samtidig er Lejligheden naturligvis benyttet til at anføre Dokumentation for Anetavlens Oplysninger.

Endelig er der i en vis Udstrækning fortalt om hvilke andre Efterkommere en Del af Anerne har haft. I den Forbindelse kan det nævnes, at Dele af Slægtsbogen vil kunne være af Interesse for bl. a. Grene af Slægterne Borchsenius, Brandt, Gjørdal, Hvidt, Jessen, Marstrand, Norsk, Pontoppidan, Rothe Schou, Thuring og Wöldike.

Slotte i Februar 1978

Palle Brøstrup

Indholdsfortegnelse

Forord	1
<u>1. Slægtled</u>	
Cosmūs Brøstrup og Christiane Lassen	3
<u>2. Slægtled</u>	
Tycho Brøstrup og Elise Skjyer	12
Chr. Ludvig Lassen og Gramine Lampe	22
<u>3. Slægtled</u>	
Jens Christensen Brøstrup og Anna Christine à Jessen	32
Lorents Lassen og Kirsten Klocker	42
Marcus Lampe og Else Cathrine Borchseniūs	47
<u>4. og tidligere Slægtled</u>	
Anna Christine à Jessens Forfædre	
Jessen- Slægten	53
Clements- Slægten fra Farensted	63
Bennick- Slægten fra Rinkenæs	65
Slægten fra Slastrupgaard	67
Lorents Lassens Forfædre	77
Kirsten Klockers Forfædre	86
Else Cathrine Borchseniūs' Forfædre	94
Noter og Kildehenvisninger	109
Tilføjelse	126

I 1 Christian Jacob Cosmüs Bræstrup 1)

blev født den 26. December 1789 i København og blev døbt den 30. Januar næste Aar i Skt. Nicolai Kirke. Hans Fæddere var Faderens Fætter, den senere Søbelt fra Sjællands Odde, Söløjtnant Carl Wilhelm Jessen, Kaptain Carl Lorentz og Assessor Peter Christian Teuthen, som begge var Svigersønner af Forældrenes Ven Konferensraad Wilhelm Bornemann, Mad. Anna Christine Bræstrup, „Barnefaderens Moder i Helsingør“, og Frøken Henriette Petronelle Jessen, ovennævnte C.V. Jessens Søster.

Han blev i 1806 Student fra Latinskolen i Vordingborg, hvortil Familien da var flyttet, og gav sig derefter til at studere Jura. Under Bombardementet i 1807 gjorde han i Studenterkorpsset Tjeneste paa Volden og har skrevet om dette i Breve til sine Forældre. Efter i 1809 at være blevet cand. jur. og efter en kort Tid i Kancelliet blev han Auditor ved Slesvigske Artilleri Regiment og gjorde Felttoget med i Holsten og Nordtyskland, hvorfra der er bevaret Dagböger og Breve fra hans Haand. 1821 blev han Assessor i Københavns Politi, 1823 Vicepolitidirektør og 1825 reelt, men

først 1834 officielt Politidirektør.

Mere udførlige Data om hans Karriere og de mange Gæver, der blev ham betruet, kan læses i Dansk Biografisk Leksikon – en meget læseværdig Artikel – og i Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen: Candidati juris. Her skal kun peges paa følgende: Naar det visse Steder i Litteraturen har været hævdede, at han i 1863 tog sin Afsked, fordi han selv mente, nye Kræfter burde føre den Reform af Politiet ind i Livet, som han selv havde forberedt, saa er det absolut ikke rigtigt. Som ogsaa naavist af Professor Troels Dahlerup i en Kronik i Information den 12.3.1963, blev han tværtimod meget mod sin Vilje afskediget af politiske Grunde, fordi den daværende nationalliberale Regering, med Hensik paa mulige Uroligheder som Følge af Forfatningssagen og det slesvigske Spørgsmaal, ønskede en Politidirektør af anden politisk Observans end Bræstrup. Hertil kan føjes, at han selv i Breve til sine Sønner har udtrykt stor Skuffelse over, at han ikke fik Lov at fortsætte sin Gerning ved Politiet.

Samtidigt fik den stadig energiske og aandsfriske 73-årige Mand andre store Op-

gaver betroet — og løste dem. Først som ekstra ordinær Gesandt i Athen ved Forberedelsen af den danske Prins Vilhelms Tiltræden som Konge, derefter flere Gange ved diplomatiske Forhandlinger i Berlin om Preussernes Brandskatning af Jylland og om de tyske Troppers Rømning af Nørrejylland, og senere som Efterfølger i et halvt Aar af den Justitsminister, som havde meddelt ham hans Afsked som Politidirektør. Ved hans diplomatiske Missioner kom hans vidt bekendte Sprogkendskaber ham til Gode; han skal have talt alle europæiske Sprog, endog Nygræsk. Som Afslutning paa sin Karriere blev han Dverpræsident i København og bestred dette Embede til sin Død den 11. Juli 1870, 80 Aar gammel, som Geheimekonferensraad og Storkorsridder.

Endelig maa det tilføjes, at han tidligt blev Frimurer, og at han efter Frederik VII's Død 1863 blev valgt til Stormester i den danske Frimurerorden.

I sin Embedsførelse var Cosmus Brøstrup bekendt for at være ikke alene ihyre arbejde som, men ogsaa overordentlig human. Han skal have været meget afholdt af sit

Personale, ikke mindst det menige. Et Udslag heraf var det, at Betjentene, da de i 1860 stiftede en Understøttelsesforening, kaldte den „Bræstrup's Stiftelse“, i Anledning af Politidirektørens 50 Aars Embedsjubilæum den 17. December 1860. Foreningen ejede indtil omkring 1940 en Ejendom med Triboliger i Nørre Allé i København.

Bræstrup var ogsaa kendt for, skönt han nok i nogen Maade videreførte forrige Tidens haardhændede Politimetoder, ofte at behandle den enkelte Lovovertræder paa en for den Tid usædvanlig menneskelig Maade, saaledes at forstaa, at han tit ved at træffe humane Afgørelser, og ved at føre personlige Samtaler med de paagældende, har reddet Førstegangs-Forbrydere fra at fortsætte deres paabegyndte Løbebane. 2)

Det vil næppe kunne afvises, at Politiets Aand og Fremgangsmaade i Cosmus Bræstrup's senere Aar, da Befolkningens Syn paa Myndigheder og Autoriteter ændrede sig kendeligt, gav Anledning til Utilfredshed — endda saa meget, at de mere rabiate Dele af Pressen ansaa hans Forbliven som Politidirektør for uforenelig

med den nye Politioordning, som Bræstrup
 jo selv havde udarbejdet Forslaget til; men
 disse Ønsker om et Personskifte i Politiets
 Ledelse blev, som en Historiker skriver, "altid
 ledsaget af yderst anerkendende Ord om hans
 almindelige Begavelse og mangesidige Dannelse
 der i Forbindelse med hans hæderlige, ube-
 stikkelige Karakter og ubestridelige Dygtighed
 havde sat ham i Stand til at løse sine næsten
 uoverkommelige Opgaver som Politidirektor
 paa beundringsværdig Maade". 3) Der findes
 da ogsaa flere Vidnesbyrd om, at han i sine
 første mange Aar ledede Politiet paa en Maade
 som høstede almindelig Anerkendelse. Saaledes
 skriver J. L. Heiberg i 1831 til sin Far: "... en
 særdeles human og dannet Mand, hvis finere
 Tact allerede har haft en gavnlig Virkning
 paa Organisationen af det kjøbenhavnske
 Politie", 4) og Løgen H. P. Barfod fortæller i
 sine Erindringer: "Politiet havde tidligere ikke
 været velset af Borgerne, da det tidt indøvede
 sin Myndighed ret brutalt, og man talte
 om, at man kunde købe sig fri for Ube-
 hageligheder, naar man havde Raad dertil.
 Helt anderledes blev det under Bræstrups

hensynsfulde og faste Styrelse." 5)

Cosmus Brøstrup var ogsaa en god Familiefar, og hans store Flid og de mange Gverr, han naatoq sig, gjorde ikke Skaar i hans Privatliv; det fortælles, at han var i Stand til at koncentrere sig om det Arbejde, han tog med hjem, samtidig med at han fulgte med i Familiens Liv. Ej heller var han et ensidigt Fagmenneske, men havde megen Sans baade for Kùnst og for Naturen.

Et lille Begreb om hans hùmoristiske Sans faar man af en Episode, fortalt af ovennævnte H.P. Barfod: „Min Fader (Historikeren Fr. Barfod) og han fulgtes en Dag gennem Vimmelskafte, da de mødte en Herre, der hilste. Fader spùrgte ham, hvem det var. Brøstrup fulgte Herren med Øjnene, saa rystede han paa Hovedet, idet han fortsatte sin Gang med de Ord: „Jeg ved det ikke, men det maa være et skikkeligt Menneske, siden jeg ikke kendte ham“.

Skildringen af Cosmus Brøstrup vil passende kunne afsluttes med Forfatteren Arthur Abrahams' Ordte af ham. 6)

„Med Konferentsraad Brøstrup kom min Fader jævnlig i Berøring paa Raad- og Dom-

husets, hvor de begge havde deres Forretninger. Brøstrup var en i høj Grad dannet Mand der med sin store Dygtighed som Politimand forbandt en Diplomats Finhed i sit Væsen. At han var en dygtig Politimand, er der vistnok ingen Tvivl om, og det bliver vel nu ogsaa almindelig anerkjendt, hvad der vel i den Tid ikke altid var Tilfældet. Men han havde andre Egenskaber, som gjorde ham til en saa behagelig Selskabsmand. For det første havde han en fin og dannet Konversation og fortalte godt; men dernæst talte han fremmede Sprog med megen Ferdighed og var ved Siden af sin øvrige Virksomhed et Stykke af en Filolog. At han kunde fortælle interessante Ting fra sin Politivirksomhed, er en Selvfølge, men han var aldrig indiskret. Denne Diskretion var maaske en af hans største Egenskaber i hans Embedsvirksomhed. Men han havde et mærk-
 verdig gennemtrængende Blik, der nok lod Politimanden ane. Han fordrede ogsaa af sine Undergivne, at de skulde have Øjnene med dem. Jeg har hørt følgende karakteristiske lille Træk om ham. Der var blevet

antaget en ny Betjent i Opdagelsespolitiet paa Prøve, og han var bleven præsenteret for Bræstrup. Den næste Dag mødte Bræstrup ham paa Gaden, men Betjenten hilste ham ikke. Han lod nu Betjenten kalde ind til sig og sagde til ham: „Hvorfor hilste De mig ikke i Gaar, da De mødte mig paa Gaden?“ — „Jeg saa ikke Konferensraaden“, svarede Betjenten. — „En Opdager skal se alt, hvad der gaar ham forbi“, svarede Bræstrup, „naar De ikke har djene bedre med Dem, har vi ingen Brug for Dem her!“ og Betjenten fik sin Afsked. Ved sit skarpe Blik og sin store Humanitet har Bræstrup frelst mangt et ungt Menneske fra at komme ind paa Forbryderbanen eller fortsætte paa den.“

I 2 Cosmus Bræstrup giftede sig sent, 42 Aar gammel, den 7. Juli 1832 — og efter at have været Vicepolitidirektør i ni Aar — med den kun 21-aarige Christiane Erasmie Lassen. Hun var født den 13. Oktober 1810. Ved hendes Daab i Frue Kirke var blandt andre Biskop Münther og Provst Ølgaard Faddere.

Det fortælles, at Bræstrup traf hende første gang, da han i Embeds Medfør var tilstede ved Slukningen af en Brand i Frederiksberggade og der traf Cancellideputeret, Konferensraad Lassen, hos hvem han en kort Tid som ung Kandidat havde været ansat, og som boede i samme Gade. Forøvrigt havde ogsaa Lassens Kone truffet Bræstrups Forældre, da de boede paa Tybjerggaard nær ved hendes Barndomshjem i Aversi. Bræstrup blev da inviteret med op til Aftenthe og traf der sin senere Hustru. Med hende — „Jane“ — kom han til at leve i et meget lykkeligt Ægteskab i 32 Aar, først i Kronprinsessegade Nr. 384, Huset ved Siden af Hjørnejendomme til Gothersgade, og fra omkring 1838 i dette sidstnævnte, endnu eksisterende, Hus, hvor Bræstrup, efter at hans Hustru var død af Tuberkulose den 18. Marts 1864, blev boende, til han selv døde den 11. Juli 1870.

II 3 Tycho Bræstrup 7)

blev født den 6. Marts 1756 i København og døde den 10. s. M. i Helliggeist Kirke.

Fra sit 10. Aar blev han opdraget hos sin Moster og hendes Mand C. W. A. Barwasser, Sognepræst i Neuenkirchen i Holsten, og kom derefter paa Gymnasiet i Altona, hvorfra han 1773 blev dimitteret til Universitetet i København. Han blev ikke cand. med. før i Juni 1785, men til Gengæld Dr. med. allerede i Maj 1787 paa en Afhandling om Brækvinsten.

I Studietiden synes han dog ogsaa at have beskæftiget sig med andet end sit Fag, idet han i 1775 ledsagede Naturforskeren D. J. Müller paa en Rejse til Norge. Men samtidig havde han i Aarene fra 1775 faaet trykt adskillige medicinske Afhandlinger, dels selvstændigt og dels i det kongelige medicinske Selskabs „Acta“ og, naturligvis, ligesom Disputatsen paa Latin. Dog har han ogsaa i Studentertiden givet sig Tid til at leve Livet. Blandt andet blev han Ven med Knud Lyne Rahbek, som senere sammen med sin Hustru Kamma besøgte ham i Vordingborg.

Endvidere er han blevet portrætteret af Silhouetkunstneren Lemprecht, som i 1781-82 virkede i København og blandt andet klippede mange Silhouetter i Kredsen omkring Drejers Klub. Et Eksempplar af Portrættet findes i Det kgl. Bibliotek. 8)

Imidlertid nedsatte Tycho Bræstrup sig efter sin Embedseksamen som praktiserende Læge i København — Rahbek omtaler ham i sine Erindringer som „den omhyggelige Bræstrup“ — og allerede Aaret efter sin Eksamen giftede han sig. Af Holmens Kirkes Vielsesprotokol fremgaaer det, at Ungkarl, Licentiatus medicinae Tycho Bræstrup den 10. November 1786 er blevet viet „i Huset“, d.v.s. hjemme, til Jomfru Inger Christine Høyer. Forlovernes Underskrifter er „Jessen“ og „Bornemann“, utvivlsomt Brudgommens Fætter, Søhelten Carl Vilhelm Jessen og Generalauditor Wilhelm Bornemann, hvis Familie Bruden var Ven med.

Ægteparret boede først i Nørregade 235 (hvor Nr. 22 nu er), senere i Knabrostræde 118 og i 1791-92 paa Hjørnet af Boldhusgade og Admiralgade, indtil de i 1792, for

19.500 Rdlr., købte den dengang nyopførte, endnu eksisterende, anselige Ejendom paa Hjørnet af Filosofgangen, nu Vesterbøldgade, og Ny Vestergade 9). Allerede 1796 solgte de den igen og købte samtidig Tybjerggaard i Midtsjælland, et Gods paa 612 Tdr. Land Ager og Eng, 275 Tdr. Land Skov og 279 Tdr. Land Bøndergods. Hertil flyttede de omkring Marts 1796, og Tycho Bræstrup begyndte at skaffe sig Praksis paa Egnen; men allerede sidst paa Aaret maatte han sælge Gaarden igen. Dog blev de boende paa den til August 1797.

Grunden til, at dette Godskøb blev saa mislykket, at baade han og hans Hustru kom til at mærke Følgerne af det gennem mange Aar, menes at være følgende:

1. at han solgte sin Byejendom paa et uheldigt Tidspunkt; i Stedet for at sælge straks efter Københavns Brand i 1795, solgte han den først, da Priserne paa Huse igen var gaaet ned;
2. købte han Godset alt for dyrt; de 114.500 Rdlr. courant, han gav for det, var meget højt i Sammenligning med Priser paa Til-

svarende Landejendomme i de Aar, og 3. havde han ikke Kapital nok til en saa stor Transaktion, ligesom et Laanetilsagn, han havde regnet med, blev trukket tilbage.¹⁰

Han flyttede nu til Stege, hvor han praktiserede en kort Tid, derefter til Vordingborg, hvor han boede, indtil han i 1808 blev Stiftsfysikus for Lolland og Falster med Bopæl i Maribo og Møjlighed for Privatpraksis, ikke mindst paa Herregaardene. Her henlevede han saa en travl Læges Tilværelse indtil han døde, vistnok ret pludseligt, den 29. Maj 1814. Ifølge Kirkebogen døde han af Podagra.

II 4 Hans Hustru Inger Christine - kaldet Elise - Høyer, var født i September 1762 i Smørum, i hvis Kirkebog man læser: „Dom. 16 post. Trin. (D: 16. September). Døbt et usætte Pige-Barn, kaldet Inger Kristine, som Willum Mortensens, Gaardmands Hustru fra Smørum Øvre bar. Moderen Margrete Peders Daatter, Huisholderske paa Edelgave, loed udlægge til Barnefader en Farver Svend ved Navn Andreas Hansen, hos en Farver som hedder Mørck, i Kiøbenhavn.“

Formodentlig er den nævnte Barnefader den samme som den Andreas Hansen Høyer, som i Familien og bl.a. i „Patriciske Slægter“ anføres som hendes Far. Imidlertid har det ikke været muligt at finde nogensomhelst oplysninger om hendes Forældres Færd eller Skæbne efter ovennævnte Dag i September 1762 og heller ikke om hendes egen Tilværelse, før hendes ovenfor nævnte Bryllup i 1786. Kun kan det, at hun bliver gift i Holmens Kirke og derfor vel har boet i Kvarterets deromkring, gøre det tænkeligt, at hun er identisk med den „Inger Christine Høyer hos Mad. Holm“, som ifølge Nikolai Kirkes meget kortfattede Konfirmationsregister blev konfirmeret den 6. April 1777.

Af de 28 Aar, som Ægteskabet med Tycho Brøstrup varede, forløb de sidste 18 utvivlsomt, paa Grund af ovenomtalte usalige Godsejers eksperimenter, under stramme økonomiske Forhold, og Elise Brøstrup har da ogsaa, da hun var blevet Enke, været meget daarligt stillet. Ud over, hvad Salget af den højt prioriterede Gaard i Maribo og en Del Indbo og Bøger indbragte, havde hun

ikke nogen Kapital at staa imod med. „Enkekassen“, Datidens Livsforsikringsselskab, havde hendes Mand heller ikke været indtegnet i. Efter Ansøgning fik hun af „Postkassen“ — Postvæsenets Overskud blev dengang bl. a. benyttet til pensionslignende Ydelser til Embedsmænd og andre Standspersoner — i April 1816 tilstaaet en Pension paa 50 Rdlr. aarlig, som i 1819 blev forhøjet til 70 Rdlr. Hun flyttede til København, hvor hun boede forskellige Steder, indtil hun i 1823 fik Bolig i det endnu eksisterende Klarboeske Fruekloster i Stormgade, hvor hun blev boende til sin Død den 12. Februar 1843.

Fra Elise Bræstrup's Haand findes en Del Breve (!!) dels fra Maribo til Sønnerne i København og dels, i hendes Enkestand, fra hendes Sommerophold hos Datteren i Karise til Sønnerne, omhandlende Familiens Dagligliv, dens Omgangskreds og Livet i Maribo. Saavel Brevene som andre Vidnesbyrd godtgør, at hun har været særdeles godt begavet. Hendes Opvinding taget i Betragtning er det bemærkelsesværdigt, at hun ikke blot læste baade Tysk og Fransk, men ogsaa diskuterede bl. a.

Goethes Værker, som dengang langt fra var udbredt Læsning herhjemme, med den højt dannede og alsidigt kundskabsrige Jurist Adrian Benoni Bentzen, senere Gubernør i Dansk Vestindien, som Ægteparret havde omgaaedes i København, og som besøgte dem, da de boede i Stege.

Naar det tages i Betragtning at J. C. Drewsen omkring Aar 1800 skriver: „Paa den Tid var det sjældent at træffe Frøentimmere, der ei blot skrev en smuk Haand, men som endog skrev orthographisk rigtigt“, saa er det tankvækkende, at Elise Brøstrup udmærkede sig i begge disse Henseender. Man spørger da sig selv, hvorledes det er gaaet til, at et Pigebarn af Landalmuen, hæmmet af et stærkt Barns Handicap, bliver gift med en Løge i København, og — Datidens Undervisning af Piger taget i Betragtning — i Kundskaber og Kultur viser sig denne sociale Stilling fuldkommen vobesen. En Mulighed er, at hendes Bekendtskab med Familien Bornemann, hos hvem hun maaske har boet i en Periode som ung, har bidraget hende nogen Uddannelse; i hvert Fald har hun været Ungdomsveninde med

en af Generalauditor Wilhelm Bornemanns Døtre, senere gift Teutheu, ligesom Willh. Bornemanns Fætter, Kammerraad Jacob Bornemann, hvis Mor ejede Edelgave, da Elise blev født, indsatte hende som Arving til en Trediedel af sine efterladte Midler.¹²⁾ Disse Kendsgerninger er formodentlig Grunden til, at der i de ældre Generationer i Familien har været ymtet om, at hun skulde være Datter af en af Bornemann'erne; men dette behøver paa den anden Side ikke at være Tilfældet. Det kan iudmærket tænkes, at Husholderkens Datter som ganske lille Pige er gaaet ud og ind hos Hershabet, og at dette saa, da hun har vist sig velbegavet, har knyttet hende nærmere til sig. Ligeledes kan Arven efter Jacob Bornemann skyldes, at hun f. Eks. da han som ældre Ungkarl var bosat i København, har plejet ham under Sygdom eller lignende. I alle Tilfælde foreligger der her Forhold, som vel næppe

Tilføje
le 126.

medens der af Tycho Bræstrup ikke kendes andre Portrætter end den nævnte Silhouet af Limplricht, findes der af Elise foruden en anonym Silhouet, en lille

farvelagt Tegning, Profil fra venstre. 13)

Tycho Brøstrup og Elise Sløyer havde følgende Børn:

1. Anna Christine, kaldet Naney, 5. April 1788-1854. Ved hendes Daab i Helliggeist Kirke var Fadderne, foruden hendes Farmor og Faster, Konferensraad Bornemann, Konferensraad Jacobi, Etatsraad Nic. Jac. Jessen, Etatsraad og Liv Medicus Guldbrand, Major Bornemann, Professor Aasheim, Dekan for det medicinske Fakultet, Doktor Ranøe, Bogholder Holm - utvivlsomt senere Kancellideputeret Ole Pedersen Holm - og Miniaturemaler Müller. Hun blev 1815 gift med Sognepræst til Enderlev, senere til Karise og Alslev, Christian Thaning, 1781-1851. Flere af Cosmus Brøstrups Børn har ofte tilbragt Ferier i Karise Præstegaard. Blandt de Thaningske Børn var der en Provst og en Læge, og de har iøvrigt en talrig Efterslægt, hvoriblandt, foruden Thaninger, er Grene af Slægterne Brandt, Guldal og Norske; 14)
2. Christian Jacob Cosmus, (I 1);
3. Tycho, 28. April 1792-1828. Han blev døbt i Skt. Nicolai Kirke, og blandt hans

Faddere var Generaladjutant Krieger, som var gift med Wilh. Bornemanns Datter Thalia, Sekretær Kierulf, utvivlsomt Familiens Ven Jørgen Kierulf, som samme Aar blev Professor i Historie, Konferensraadinde Jacobi og Frøken Erichsen. Han gik Officersvejen og blev 1816 Premierløjtnant i Artilleriet, men blev i Forbindelse med Hærreduktioner afskediget i 1821. Han bosatte sig saa i Slesvig, hvor han lærte Uhrmagerhaandværket og naaede til formentlig at kunne skaffe sig et Lævebrød herved, - i hvert Fald kom han saa vidt, at han engang kunde sende sin Mor som Fødselsdagsgave et Stueuhr, han selv havde forferdiget. Imidlertid døde han allerede i 1828, idet han styrtede ned fra en Altan. Han skal gennem de sidste mange Aar have været Kvartalsdranker, muligvis oprindelig paa Grund af tilbagevendende Smertes efter et Uheld med en Sabel under en Exercits. 15)

II 5 Christian Lüdviq Lassen 16)

blev født den 7. Oktober 1766 paa Herregaarden Selsø i Horns Herred, hvor hans Far da var Forpagter, og døbt den 10. s. M. Sit Navn har han utvivlsomt faaet til Ære for Selsøs Ejer Chr. Lüdviq Plessen, og det ses af Kirkebogen, at talrige Drengebørn i Sognet i de Aar blev døbt med disse Navne. Han blev baaret til Daaben af „min Kone“, d. v. s. Præstens, og Fadderne var Forpagter Carl Rasmussen, Forpagter S^r. Mørch, formentlig fra Næsbyholm, gift med Moderens Søster, endvidere Monsieur Lassen — hvorvidt det er en af Farbrødrene, kan ikke afgøres — samt Madame Bering og Madame Haier.

Lassen blev Student 1784. I 1787 boede han i København hos sin Morbror Søren Klocker i Vestergade 20, og 1789 blev han juridisk Kandidat, hvorefter han blev ansat i Danske Kancelli. Her avancerede han til Kontorchef 1804, til Departementchef 1810 og til Kancellideputeret 1813. Endvidere blev han 1828 kongevalgt Direktør i Københavns Brandforsikring.

færvsides med Avancementerne blev han
 Justitsraad 1805, Etatsraad 1813 og Konfe-
 rensraad 1829, ligesom han blev Ridder
 og, 1836, Kommandør af Dannebrog.
 Han døde den 9. Maj 1839.

Chr. Ludvig Lassen og hans Embedsførelse
 omtales flere Steder i Samtidens Memoire- og
 anden Litteratur, og det fremgaar heraf,
 at han var en dygtig og skarpsindig jü-
 ridisk Embedsmand; men samtidig lægges
 der af mange ikke Skjul paa, at han
 var baade skarp og overlegen, en Hold-
 ning, som der ganske vist gennem flere
 Menneſkealdre næsten var Tradition for,
 at Danske Kancelli indtog over for de andre
 Kollegier, men som for Lassens Vedkommende
 tillige i høj Grad blev anvendt over for
 Præstestanden, hvis Sager beklageligt nok
 netop sorterede under hans Kontor. Jonas
 Collin fremsætter ligefrem den Mening, at
 han var „uden humanistisk Dannelse, og
 det var Skæbnens Ironi, at han var Geist-
 lighedens Værge i Cancelliet“, og H. N. Clau-
 sen anfører, at han „efter H. C. Ørstedes Ord

iblandt de Kancellideputerede var den eneste Præstehader".

Sit Udseende synes han ogsaa at have haft imod sig. Portrætter af ham findes ikke, men Domprovst Hertz' Datter, Lucie Elise Fieh, fortæller — ganske vist 45 Aar senere og efter Hukommelsen — at hun har været til Middag hos Lassens, og beskriver ham som „en lang, leddeløs Figur med et ualmindelig grimt Ansigt, der paa faldende lignede den Løvemuske, vi en gang havde blandt os ved Tigebønermaskeraden. Jeg har aldrig set saa stor en Mund, den gik næsten op til begge Ørene, og naar han lo, som han gjorde hyppigt, slog han Hovedet tilbage, og man saa ind i et uhyre Gab indhegnet af to Rader store sorte Tænder, og dertil var der noget listigt i hans Øjne". 17)

II 6

Erasmie Karine Lampe

blev født den 27. August 1771 i Aversi mellem Ringsted og Haslev, hvor hendes Far Aaret før var blevet Sognepræst. Hun blev baaret til Daaben den 3. September af Mad. Lynge fra Nøstved, og Fadderne var Mad. Frost fra Jæmbo, som var hendes Moster, Kammeraad Astrup paa Eskildstrup, Forvalter Tryde og Forvalter Telling paa Assendrup.

Hun voksede op i Aversi Præstegaard som eneste Barn, men dog ikke som et Enebarn, idet hendes Forældre flere Gange havde Slægtinges Børn i Huset; saaledes tilbragte hendes 4 Aar ældre Kusine Johanne Dorothea Borchsenius sin Barndom hos Erasmies Forældre, fra hun som 11-aarig i 1778 blev forældreløs, til hun i 1794 blev gift med Pastor Winther til Fensmark, hvor hun senere blev Mor til Digteren Christian Winther. 18)

Præstefamilien havde Omgang med Egnens Godsejerfamilier, saaledes f. Eks. paa den nærliggende Tybjerggaard, der dengang ejedes af den bekendte filosofiske Forfatter og høje Embedsmand Tryge Jesper Rothe,

som havde flere Børn jævnaldrende med Erasmine, 19)

Den unge Pige kom da ogsaa til at gøre et økonomisk langt bedre Parti end saa mangen Præstedatter i de Tider, idet hun 20 Aar gammel i 1791 blev viet til den 10 Aar ældre Hof- og Stadsretsprokurator, Søkrigsprokurator Conrad Weidemann i København, med hvem hun i Løbet af 8 Aar fik 5 Børn. Af Fadderlisterne ved disses Daab ses det, at Familien havde Forbindelse saavel med talrige højere Embedsmænd og andre Jurister som med adskillige af Byens mere velstaaende Forretningsmænd og større Haandværkere. Forøvrigt var en Søster til Conrad Weidemann gift med Slotsgartner Petersen paa Frederiksberg og Mor til Kammer Rahnbecks „Blomsterpiger“.

17 Aar varede Ægteskabet, saa døde Conrad Weidemann og blev begravet paa Assistens Kirkegaard, 20) hvor der blev rejst en, stadig eksisterende, men nu meget forvitret, smuk Gravsten over ham, hvor han faar følgende Eftermæle:

Dannet ved egen Kraft / blev han en /

af sin Tids / Düeligste Sagfører / lige üd-
 market / ved alle Standens Døder / Stræng
 Redelighed / Utrættelig Arbejdsomhed /
 Kyndig Klogskab / Han var sine Venners /
 Tro Ven / Lykkelig Mand / i XVII Aars
 Ægteskab / Lykkelig Fader / for V Børn.

Det er vel sandsynligt, at den 37-
 aarige Enke med de 5 Børn i Alderen fra
 10 til 16 Aar, i Betragtning af hendes af-
 døde Mand's Situation, har været økono-
 misk betrygget. Men hendes økonomiske
 og sociale Stilling er ikke blevet ringere
 ved, at hun efter godt et Aars Enkestand
 den 20. December 1809 i Trøe Kirke blev gift
 med Christian Ludvig Lassen, paa det Tidspunkt
 Justitsraad og Kontorchef i Danske Kancelli.
 Med ham fik hun beün eet Barn, Christiane
 Erasmie, (I 2).

Medens Lassen som Ungkarl havde boet
 i Frederiksberggade 21 (senere Nr. 36) flyttede
 han ved sit Giftermaal til sin Kones Bolig
 Frederiksberggade 13, Hjørnet af Mikkel
 Bryggersgade (senere Nr. 21). Her boede de,
 til de 1835 flyttede til Vimmelstrædet 139
 (senere Nr. 39, - alle de nævnte Stue er senere
 nedrevet). Efter sin Mand's Død flyttede

Enken til Hørregade 250, det Hus der nu hedder Nr. 6. Her boede hun i Stuelejligheden, hvor nu Munksgaards Boghandel findes, til hun døde den 5. Juli 1854. Gennem adskillige Aar havde hun flere af sine Børnebørn boende, de forældreløse unge Piger Hanne og Caroline Weidemann og den moderløse Datterdatter Erasmie Callisen. 21)

Efter hendes Død lod Familien de tre Taler, der blev holdt ved hendes Begravelse, trykke; først en i Form af noget selvselvfuld Tale af Svigersønnen Pastor Rothe, dernæst nogle Ord af en Barndomsven, Stiftsprovst E. C. Tryde, Søn af den Forfatter Tryde, som havde været Fadder ved hendes Daab, og tilsidst en Tak fra Dattersønnen, senere Stiftsprovst Conrad Rothe. Alle fremhæver de hendes store Kærlighed og Trofasthed mod alle hendes Slægtninge og Venner og taler om den megen Godgørelse og Hjælpsomhed, hun udøvede.

Mærkværdigvis synes der ikke i Familien Bræstrup at være bevaret et eneste Eksempel af de trykte Ligtaler, „Ved Conferents-

raadinde Erasmie Lassens fordefærd";
 Bogen findes imidlertid paa Det kongl. Biblio-
 tek (Katalog Nr. 44-230-8°) 22).

I sit første Ægteskab havde Erasmie
 Lampe følgende Børn :

1. Elisa Cathrine Francisca, 1792-1862, Gift
 1810 med Dr. theol. Valdemar Henrik Rothe,
 1777-1857, Sognepræst til Trinitatis Kirke.
 Blandt deres 8 Børn var den senere Stifts-
 provst ved Vor Frue Kirke Conrad Rothe,
 hvis Datter blev gift med senere Justitiarius
 i Højesteret Edvard Skjoldt 23).
2. Poul Frederik (Fritz) Weidemann, 1793-1851,
 Overretsprokurator, Justitsraad, Gift
 med Julie Moldenhauer. Deres eneste
 Barn Margrethe blev gift med Ma-
 leren Wilhelm Marstrand og har
 talrige Efterkommere, blandt hvilke
 har været Ingeniør Poul Fr. Marstrand,
 Grundlægger af Titan, dennes Søn Ingeni-
 øren og Historikeren Vilhelm Marstrand,
 Christy Marstrand, gift med Ingeni-
 øren, Numismatikeren og Personalhisto-

rikeren H. H. Schou, samt Julie, som blev gift med Morten Pontoppidan, og efter hvem der lever en talrig Efterslægt. 24)

3. Hanne Henricha, 1794-1819. Gift med Justitsraad Heinrich Callisen, Ejer af Sörup ved Ringsted, senere af Raadegaard i Everdrup Sogn, Præsto Amt, hvor flere af Cosmus og Christiane Bræstrup's Børn skal have været Sommergæster. De havde Børnene Heinrich, Læge og Godsejer, og Erasmie, gift med Løgen P. L. Seidelin.

4. Marcus Christian Weidemann, 1796-1833. Cand. jür. Ministerielembedsmand. Hans Datter Caroline blev gift med den i sin Tid højtansete Forretningsmand, „islandsk Købmand“, Etatsraad Georg Petersen, som stiftede „Georg Petersens Legat“. 25)

5. Conrad Weidemann, 1798-1864, Grosserer, som havde Børnene Conrad Daniel, som blev Amtsforvalter i Rønne og senere i Aalborg, og Erasmie; de var begge ugifte.

Det sidstnævnte Søskenepar har flere af de nulevende af Slægten kendt godt, fra Besøg i den hyggelige Lejlighed i Store Kongensgade, hvor de boede i hele hans lange Stium, eller fra

deres aarlige Sommerophold i Aalsgaard. Levende interesseret lige til det sidste - han blev lige ved 93 Aar - og meget belæst, især i historisk Litteratur, var Onkel Weidemann altid fornøjelig at besøge. Ikke mindst kunde han fortælle om Kunstnervennerne blandt hans samtidige. Selv havde han et stort Tegnetalent og vilde gerne have været Kunstner men blandt andet Nødvendigheden af at bidrage til Moderens og Søsterens Underhold havde umuliggjort saadanne Planer. I Arthur Abrahams' „Minder fra min Studenter-tid“ fortælles der om, hvorledes Conrad Weidemann ved Festerne i Studenterforeningen udsmykkede Lokalerne med Tegninger paa en indtil da helt ukendt Maade. Det samme beretter Troels Lunds i sine Erindringer. Endvidere er Weidemann smukt omtalt - med Uddrag af Breve til Venner - i F. Hendriksens „En dansk Kunstnerkreds fra sidste Halvdel af 19. Aarhundrede“, hvor der ogsaa er gengivet et Portræt af ham, malet af Marstrand.

III 7

Jens Christensen Bræstrup 26)

blev født den 30. August 1712 i Landsbyen Bræstrup (som baade dengang og senere kan ses stærket paa mindst 4 forskellige Maader) i Ring Sogn mellem Horsens og Silkeborg. Ud over at hans Far hed Christen Jensen, vides der intet om Familien, hverken Faderens Beskæftigelse — han har dog formentlig været Fæstebonde — eller Moderens Navn; i det hele taget er det i 17. og 18. Aarhundrede alt for hyppigt, især i Landsognene, at Moderens Navn ikke er anført ved Barnedaab — til stadig Ærgrelse for Genealogerene.

Allerede $7\frac{1}{2}$ Aar gammel kom Jens hjemmefra, og siden den Tid, har han senere fortalt, har han ikke modtaget nogen som helst økonomisk Hjælp fra sin Familie. Af en Erklæring, som hans Principal Malermester Nielsen i Horsens udsteder i September 1732, fremgaar det, at Jens i 7 Aar har været i Lære hos ham og derefter tjent ham for Svend i $2\frac{1}{2}$ Aar. Mesteren giver ham det Skudsmaal, at han „ej andet end kand ham Berømme for sin Troskab og flittighed“, og det sker i Anledning af, at han søger

om Rejsepas, idet han „sin fortune paa andre Steder agter at begive og paa sin lærte Maaler Kunst agter at Rejse". Det fremgaar ogsaa af dette Dokument, at han nu, efter at have forladt sin Fødeby, har føjet dennes Navn til sit eget og fra nu af har kaldt sig Brøstrup.

I første Omgang synes han at have arbejdet i København, men i 1740 begiver han sig rigtig paa Valsen. Den 20. April faar han udstedt Rejsepas til Danzig, hvorfra han i August fortsætter til Berlin. Her har han i Maj 1742 faaet udstedt Pas, hvori det anføres, at han har opholdt sig 2 Aar i Berlin, og at han agter sig til Hamborg. Selvs har han i et senere Brev fortalt, at han i sin Svende-Stand rejste en stor Del af Tyskland igennem. I et af de nævnte Pas oplyses, at han er af Middelhøjde og har et magert Ansigt.

Endnu 1. Maj 1743 er han i Berlin, men staar i Begreb med at forlade Byen, idet han denne Dato faar udstedt en saakaldt Altergangsattest, som man dengang, da der i Danmark var tvungen Altergang to Gange

om Aaret, skulde have iudstedt af Præsten, naar man flyttede til et andet Sogn.

Vel hjemkommen til København efter de overstaaede Handreaar har han ikke tøvet længe med at sætte Foden under eget Bord: Den 8. Juli 1743 holdt han Bryllup, efter hvad han selv oplyser, hvorefter han tilføjer: 1744, den 14. Januar. Helliggeist Kirkebog har imidlertid kun den sidste Dato, og der er da næppe Tvivl om, at det var Trolovelsen, der fandt Sted den 8. Juli 1743, selv om Kirkebogen, — der da ogsaa synes ret mange fuldt ført — ikke har denne Oplysning. I det 18. Aarhundrede var Trolovelsen en lovmeesigt paabudt Foranstaltning før Vielsen og, uanse at Præsten skulde indskærpe Parret, at de ikke maatte søge Seng sammen, før de ogsaa var viet, blev Trolovelsen i den almindelige Beridsthes betragtet som fuldt saa god som en Vielse, — hvilket vi senere skal se ogsaa maa have været Tilfældet her.

Hustruen i dette hans første Ægteskab hed Anna Christiana Milan og var ogsaa af Haandværkerfamilie. En Bror til hende var Hofforgylder Gabriel Ferdinand Milan, senere

Viceborgmester i Helsingør.

1744, den 22. Juni, fik Jens Christensen Bræstrup Borgerkab som Malermester og blev optaget i Lavet. Af dets Protokol fremgaar det, at han i 1759 er Bisidder, og at han i flere Aar har virket som Strykmester, d.v.s. at han var med til at bedømme Mesterstrykkerne. En Tradition i Familien, gaaende ud paa at han skulde have malt en Altertavle i Vor Frelzers Kirke i Hørsens, har derimod vist sig ikke at være rigtig. 27)

Den 2. December 1752 døde hans første Hustru efter gennem 8 Aars Ægteskab at have bragt 6 Børn til Verden, og den 15. Juni 1753 giftede han sig igen; hans 2. Hustru var

III 8 Anna Christine à Jessen, som var født den 3. Marts 1716, og som kom til at overleve ham efter 25 Aars Ægteskab, hvori hun fødte ham to Børn.

I 1755 blev Bræstrup „Hofmaler og Forgylder“, hvilket ikke var det samme som vore Dages kgl. Hofleverandør, men betød Ansættelse ved Hofetaten baade med Hensblik paa Vedligeholdelse af de kongelige Slotte og med den Opgave at udarbejde Forlæg til Deko

rationsarbejder paa disse. Der findes bevaret en lille Notesbog over de Arbejder, han i 1778 skulde udføre paa Christiansborg, ligesom det vides, at han i 1759 udførte Dekorationsarbejder paa Rosenborg.

Hans Ansættelse som Hofmaler betød imidlertid ikke, at han ikke maatte paatage sig Arbejde for private, og han har saaledes i Aarene 1752-57 haft Opgaver som Dekorationsmaler ved Opførelsen af det Moltkeske Palæ paa Amalienborg, nu kaldet Chr. VII's Palæ. Opgørelsen af hans Sterrobo giver da ogsaa Indtryk af, at han i sine senere Aar har haft gode Indtægter, ligesom den Omstændighed, at hans Enke afslog at modtage Begravelseshjælpen fra Malerlavets Likhasse, som hun havde Krav paa, tyder paa det samme.

Hvad der ogsaa fortæller, at det er gaaet godt fremad med Jens Bræstrup's Velstand, er at han, efter først at have boet i Kompagnistræde, formodentlig til Leje, i 1748 af sin Svoger Milan, for 1400 Rdlr. kober Ejendommen Smarens Kvarter Nr. 124, beliggende i Knabrostræde med Bagfaade ud til det senere forsvundne Endeløsstræde. Dette Hus beholder han til

sin Død, men flytter selv i 1775 til en Gaard, Vester Kvarter Nr. 262, Vandkunsten ved Løngangsstræde, som han havde købt paa Auktion for 3200 Rdlr., men som var assu- reret for 6500 Rdlr., og som beskrives saaledes: 11 Fag til Gaden af Mür og Bindingsværk, 2 Etager høj med en Krist over 7 Fag, Indkørsel ad en Port paa 2 Fag, i Gaarden paa højre Haand et Sidehüs paa 5 Fag, 2 Etager, et Baghüs paa 8 Fag, 2 Etager med Krist over 3 Fag.

Hier i sit Hüs paa Vandkunsten døde han den 28. Maj 1778 af Gigt. Hans Død gav Anledning til flere overstrømmende Bekendtgørelser i Adresseavisen, saaledes som det var almindeligt paa den Tid.

Hans Enke solgte samme Aar Huset i Kna- brostræde til sin Stedson Carl Christian Brøstrup, men blev selv boende i Gaarden paa Vand- kunsten, indtil hün i 1783 afhændede den for 6000 Rdlr., hvoraf hün fik de 4000 som Pante- brev. Sine sidste Aar boede hün i Stengade i Helsingör i sin Bror Etatsraad N. J. Jessens Hüs. Hün oppebar en Pension paa 200 Rdlr. aarlig, en efter Datidens Prisforhold særdeles god Enke- pension, og hün blev i uskiftet Bo. Den 21. Juli

1793 døde hün „paa en Rejse i Köbenhavn“, d.v.s. hos Sønnen Tycho i Ny Vestergade 318.

Ved Opgørelsen af Fællesboet fremkom det betragtelige Beløb af 19.762 Rdlr., men der blev dog hün Tale om nogle mindre Udbetalinger til Børnene, for dels havde de — ikke mindst Stedbørnene — allerede faaet det meste af deres fædrene Arv, og dels havde Moderen fortrakt baade Børn og Svigerbørn med større Forskud paa Arven. Saa hün synes at have haft svært ved at sige Nej.

Af Jens Christensen Bræstrup og Anna Christine a Jessen findes der et Par udmærkede Portrætmalerier fra 1758. Desværre er de ikke signerede, og der foreligger ingen Tradition om, hvem der har malt dem. De er i 3 Slægtled gaaet i Arv til ældste Søn og ejes nu af Fru Grete Lembeke i Lünd, men de er, inden de blev ført ud af Landet, af-fotograferet af Det kgl. Biblioteks Billedsamling, hvor de har Katalog Nr. 44424 og 44425. De er forøvrigt omtalt i E.F.S. Lünd: Danske malede Portrætter.

Endvidere dikkede der omkring 1950 et Sæt Replikker — ganske identiske Eksemplarer

af dem — op hos en Kunsthandler i Hamburg. Der er næppe nogen Tvivl om, at de er indført for at blive sendt til Anna Christines Forældre i Neuenkirchen. Disse Portrætter blev købt af Det nationalhistoriske Museum paa Frederiksberg, hvor de har Inventarie Nr. 6958 og 6959.

Med sin første Hustru Anna Christiana Milan havde Hofmaleren medennævnte Børn, efter hvem der ikke nu lever nogen Efterkommere af Navnet Bræstrup:

1. Johanne Marie, 28.3.1744 — 17.10.1805. Gift 1773 med Hofmaler Mathias Rude, 1742-89,
2. Carl Christian, 3.7.1745 — Maj 1812. Blev Malermester 1774, fungerede ligesom Faderen som Bisidder og Stykrmester og var Hofmaler 1780-1808. Imidlertid fik lerede han 1785, men fortsatte dog som Mester i en Aarrække, først i hans sidste Aar kaldes han igen Malersvend. Ved Bøbe-handlingen efter Stedmoderen viste det sig ikke muligt at inddrive det Beløb, han havde faaet udbetalt for meget i Arveforskud,
3. Anne Marie, 23.5.1747 — 19.11.1755,

4. Gabriel Felix, 7.7.1748 - død 1791 i Køge.
Blev 1769 exam. jur., men ernærede sig senere ved Handel. Han fik, da han i 1785 boede i Køge som Thehandler, Bevilling til „foruden Østindiske og Kinesiske Vare“ ogsaa at maatte handle med „de fra vore Vestindiske Eylande kommende Vare saasom Sükker, Sirüp og Caffebønner i store og smaa Portioner“. Imidlertid staar han i Folketællingen 1787 som Spækhøker. Ved sin Død skal han have været Kæmner og Fattigforstander i Køge. Han havde en Søn, f. 1786, som døde ügift som Løjtnant i 1811,
5. Juliane Birgitte, 22.12.1750 - 25.10.1838. Gift med Johan Casse, 1746-1814, som skiftervis nævnes som Taxator, Overkontrollør, Urtekrammer, Chokoladefabrikant og Kridtpibefabrikant,
6. Frands Frederik, 25.8.1752 - 13.1.1753.

Med Anna Christine a Jessen havde han to Børn:

7. Anna Christiane Dorothea, 25.10.1754 - 18.7.1809. Gift 1789 med Sognepræst til

Store Gledinge og Højrup, Magister Andreas
Wöldike, 1752-1836. En Sønnesøn af dem
var Forlagsboghandler Frederik Wöldike, f. 1838.
2. Tycho, 1756-1814, (II 3).

II 11

Lorents Lassen 28/

blev født omkring 1728, formentlig paa Herregaarden Ainsbjerg, hvor hans Far var Forpagter fra ca 1725 til 1732. Da Kirkebogen for det paaagældende Sogn, Sjørsløv, er gaaet tabt, kan Fødselen ikke dokumenteres.

Det første, der kan findes om ham, er, at han i Aarene 1757-66 har Børn til Daaen i Selsø Kirke i Horns Herred, og at han her er anført i Kirkebogen som Forpagter paa Selsø. Kort efter det sidste Aar er han flyttet til Herregaarden Kongsdal i Udløse Sogn, Holbæk Amt, hvor han ligeledes var Forpagter, indtil han 1773 købte Gaarden med 63 Tdr. Hartkorn for 40.000 Rdlr. Han beholdt den, indtil han 1794 for 56.000 Rdlr. overdrog den til sin Søn Niels Lassen. Selv blev han boende paa Gaarden hvor han døde den 2. Juli 1804 og blev begravet den 20. Juli 1784 var han blevet udnævnt til Kancelliraad.

Der foreligger i Litteraturen flere Vidensbyrd om, at Lorents Lassen var en meget dygtig Landmand. Godset var, da Lassen overtog det, meget forfaldent, men det lykkedes ham i de 21 Aar, han ejede det, at faa det bragt helt paa Fode. Avlingen blev ud-

videt og forbedret, Markerne ryddet for Sten og Træer, Stengærder rejst omkring Markerne og Fredskoven, og Moser blev afvandret og omskabt til Enge. Endvidere var han, sammen med andre Gods- og Lødsejere, hvis Jorder ogsaa grænsede til det store, bundløse Morads Aamosen, meget virksom for at faa Vandstanden her sænket, bl. a. ved Nedlagning af den ældgamle „Bromølle“, med det Resultat at store Arealer derved blev tørlagt og omdannet til Eng, Græseng og Tørvester. Endelig lagde han et stort Arbejde i Udskiftningen af Bøndergodset, som blev paabegyndt i 1789, og i de nye Landboreformer, idet han ogsaa var Sekretær i den store Landvæsenkommission. 30)

III 12

Kirsten Nielsdatter Klocker.

Som det saa hyppigt er Tilfældet med de kvindelige Ager, kan der heller ikke om Kirsten Klocker oplyses stort andet end de nøgne genealogiske Data. Hun var født 1735 i Næsby som Datter af Degnen Niels Sørensen Klocker, og den 22. Juni blev hun holdt over Daaben af Madam Swanholm, gift med Inspektøren paa

Næsbyholm; blandt hendes Faddere var hendes Morfar Forpagter Michel Rasmussen, Mons. Berger, Provsten i Herredet, Degnen i Alsted, som, fordi han var Student, anføres som Studiosus Frederic Eller, uanset at han var et halvt hundrede Aar gammel Dø, efter at hun er nævnt i Kirkebøgerne ved sine Børns Daab, kan man tilsidst læse i Undløse Kirkebog under 1790: d. 6te Mary Blev Friie Cancelliraadinde Lassen paa Kongsdahl, navnlig (o: ved Navn) Kirsten Klokker begravet — blev 55 Aar gammel.

Som nævnt træffer man første Gang Ægteparret i 1756 i Selsø, ved deres 2. Sønns Daab, men hvornaar og hvor de er blevet gift, er der ikke fundet noget om. Selsø, hvor Lassen var Forpagter, ejedes af Grev Plessen paa Næsbyholm, og Kirsten Klokkers Far var af Plessen kaldet til Degn i Næsby, saa det er nærliggende at tænke sig, at Lassen, da de lærte hinanden at kende, har været beskæftiget paa et af de Plessenske Godser.

Lorents Lassen og Kirsten Klokker havde følgende Børn:

1. Laurentius Lassen, o. 1755 - 1823.

Godsejer, Jústitsraad. Ejede fra 1789 Cathrine-
bjerg ved Sengeløse. Gift med Wilhelmine Caroline
Lindam. 4 Sønner, som vist alle døde u-
gifte,

2. Niels Lassen, 1757-1826. Cand.theol.,
Godsejer, Kammerraad. Ejede Kongsdal 1794-
1812, senere Hjortespring ved Herlev. Kom
efter de daarlige Landbrugsaar 1810-13 til at
sidde i stramme økonomiske Kaar. Gift med
sin Kusine Frederikke Wiimb. 6 Børn, af
hvilke Datteren Laurentze blev gift med
Veterinøren, Generalkrigskommissær J. V.
Neergaard, en Søn Laurits Christian Ludvig
blev Sognepræst til Aars og Klæbro, senere
til Tjæreby ved Korsør, og den yngste Datter
Christiane Nicoline blev gift med E. H. Holst,
som var Sognepræst til Borup.

Niels Lassen kom 1773, sammen med Bro-
deren Peder, i Roskilde Katedralskole, hvor-
fra de begge i 1779 blev dimitteret til Uni-
versitetet, Niels med en Præmie,

3. Peder Lassen, 1759-1824. Forpagter paa
Aagaard og Trudsholm. Ejede 1806-12
Lykkensgave ved Taastrup og var derefter
Arvefæster af Faardrupgaard. Er 1783

betegnet som stud. jur., men ses ikke at have taget nogen Eksamen. Gift med Ingeborg Borchsenius, en Sønndatter af Gabriel Esaias B. (IV-29). De fik 14 Børn, som kom i meget forskellige Livsstillinger, og af hvilke flere kom til Norge,

4. Jacob Lassen, 1762-66,
5. Christian Ludvig Lassen, 1766-1839, (II 5).

III 13 Marcus Rasmussen Lampe 31)
 var født i Bergen i Januar 1727 som Søn
 II 27 af Skipper Rasmus Lampe og Karine Lax,
 IV 28 og han blev Student fra sin Fødeby 1751.
 Teologisk Kandidat blev han allerede 1754
 men med laveste Karakter, Non contentendus.³²
 Dette sidste siger imidlertid intet om hans
 Evner eller Flid, idet Teologerne dengang
 ligefrem løste til en af de tre Karakterer,
 altsaa opgav et større eller mindre Pensum,
 afhængigt af, hvad de havde til Raadighed
 af Tid og Midler. Der haves Eksempler paa,
 at Kandidater med Non er endt i gode Em-
 beder, endda som Bisper, men almindeligvis
 maatte man med den Karakter begynde
 med at tage til Takke med meget ydmyge
 Præstekald — undertiden endog Degnekald —
 eller, mere almindeligt, i en Aarrække
 ernære sig kummerligt ved at undervise, ofte
 tage Ansættelse som Huslærer, „konditionere“,
 i en privat Familie, f. Eks. i en Proprietærgaard.
 Marcus Lampe har formodentlig tilbragt nogle
 Aar paa den Maade, thi først 1759 bestod han
 den homiletiske Prøve, d. v. s. Eksamen i
 at prædike, og denne Gang med

bedste Karakter, Lærdalilis 33).

Aarets efter lykkedes det ham saa at komme igang med Præstegerningen, foreløbig dog som Skibspræst, idet han blev ordineret den 5. December 1760 og afrejste med Asiatick Compagnis "Prins Frederik" til Kina 34). I de følgende Aar skal han fremdeles have virket som Skibspræst, ogsaa paa den kongelige Flaade, indtil han i 1770, den 26. Januar, blev kaldet til Sognepræst til Sognene Næs, Gøll, Hemsedal og Flaa i Hallingdalen, et langstrakt Embedsomraade paa over 80 km.

Imidlertid lykkedes det ham allerede faa Maaneder senere at bytte Embede med Sognepræsten til Aversi og Teestrup i Midtsjælland, hvortil han blev kaldet den 8. Juni. Præsten her var Nordmand og var aldrig faldet til i Aversi. Hvorfor Nordmanden Lampe søgte til de sjællandske Egne, forstaar man, naar det oplyses, at han allerede den 15. Juni samme Aar i Holmens Kirke i København bliver gift med en Kone, som har levet hele sit Liv i Midtsjælland og har megen Familie der.

Om Lampes Virksomhed som Præst har

vi Biskop Balles Udtalelser i hans Visi-
tatsbog baade i 1785 og 1788, hvor han begge
Gange udtrykker sig anerkendende om ham
som „en smuk og flittig Mand, som præ-
diker af Hjertets Fylde til Opbyggelse". 35)
Ogsaa hans Provst, Beyer, var ved sine Visi-
tater særdeles tilfreds med ham. 36) Paa
den anden Side fortæller en skolehistorisk
Forfatter, at han nok viste stor Interesse
for Skolerne i sit Sogn, men mener, at det
var for at takkes Biskop Balle, idet han
lagde ensidig Vægt paa Religionskundskab og
Udenadslæren. 37)

I 27½ Aar kom Lampe til at sidde
som Sjælsørger i Aversø, hvor han døde
i Embedet den 2. Januar 1798.

II 14 Hans Hustru Else Cathrine Borchsenius
var født den 18. September 1728 i Holbæk
og blev døbt den 23. s.M. Hun blev baaret
til Daaben af S^r. Jens Andersen Kiørs Kæreste
(d.v.s. Kone), og som Faddere havde hun S^r.
Hans Ditzeles Kæreste, Konsumentionsforpagter
og Købmand Iver Irid, Købmand Børge
Nicolai Østersen, Monsr. Aarby, Raadmand

Christensens Enke og Provstens Datter Jomfrū
 Plegaard Herfort.

Hun kom dog ikke til at henleve sin
 Barndom i Holbæk, idet hendes Far 2 Aar
 senere blev Ridefoged paa Søbygaard ved
 Tissø, hvor de boede til omkring 1747, hvor-
 paa Faderen, efter et Par andre Forpagtninger,
 endte med at være Forpagter af Herregaarden
 Juellinge i Sterns. Her, i Hellested Kirke,
 blev Else Cathrine den 11. August 1759 gift
 med Herredsfoged i Sterns og Fakse Herreder,
 senere ogsaa Byfoged og Byskriver i Store
 Hedinge Frants Ulsted. Efter hans Død den
 14. Februar 1766 blev hun som nævnt i 1770
 gift med Marcus Lampe.

Da hun, efter 27 Aar som Prostekone i
 Aversi, blev Enke, flyttede hun til Frederiks-
 berg, hvor hun kom til at bo til Leje i
 Gaarden „Haabet“, nuværende Allégade?, den
 Bygning, hvor „Guldaldersalen“ nu findes; det
 fremgaa af Skiftet efter hendes Død, at den
 bekendte Traktor Lars Mathiesen da var
 Ejer af Gaarden, som han havde købt et
 halvt Aar før. Hun døde den 16 November
 1804, ³⁸⁾ og efter de da gældende Regler

blev hendes Bo taget under Behandling af Herredsprovsten, saa Skiftet er at finde i Sokkelund Herreds gejstlige Skifteprotokol.

Det kan her ses, at hün - skönt der før Flytningen fra Aversi var blevet solgt Möbler, Billeder og Effekter til et Beløb af 706 Rdlr. - i Allégade maa have haft et for en enlig Enke temmelig stort Hjem. Blandt de tabrige Möbler, 48 Nümre, fandtes to Chatoller og et 8 Dages Stueuhr „med indlagt Fütteral“; desuden 15 Malerier, 5 kinesiske Skilderier og 14 Gipsstykker, skönt tabrige Malerier og Kobberstykker var blevet solgt i Aversi. Endvidere meget Sølvtøj og Kobbertøj samt overordentligt rigeligt med Porellan og Køkkentøj. Derimod androg Böger kun 12 Nümre, men der var da ogsaa ved Auktionen efter hendes Mand blevet solgt Böger, for en stor Del teologiske, som fyldte 4 Sider i Auktionskataloget.

Det fremgaar endvidere af Skiftet, at hün havde en kgl. Obligation paa 2700 Rdlr., samt at hün fra Efterfølgeren i Kaldet oppebar en Pension paa 60 Rdlr. om Aaret; og endelig, at hün havde en Livrente paa godt 19 Rdlr. aarlig.

idet hendes Far, da Livrentesocietetet af 1757 blev stiftet, havde gjort Indskud for hende, hans paa det Tidspunkt eneste ugifte Datter.

Skiftet sluttede med et Provenū paa 3433 Rdlr., hvoraf Erasmine Weidemann fik 1716 Rdlr. som Fødrenearv og $\frac{1}{3}$ af Resten, 572 Rdlr., som Mødrenearv, medens hendes mednævnte Halvbror fik $\frac{2}{3}$, 1144 Rdlr.

Med Marcus Lampe, som hun blev gift med omtrent 42 Aar gammel, havde Eise Cathrine ikke andre Børn end Erasmine (II 6), men fra sit Ægteskab med Ulsted havde hun en Søn, Andreas Gabriel, født 1760, som i 1778 kom i Roskilde Katedralskole, men kort³⁹⁾ efter gik ud igen, „fordi han befandtes ubequem“ Alligevel blev han Student Aaret efter,⁴⁰⁾ men ved Folketællingen 1787 finder vi ham hjemme i Præstegaarden med Betegnelsen „Student, svag paa Sindet“, og i 1801 bor han stadig hos sin Mor som „hendes Søn, 40 Aar, ugift, vanvittig“. Hvad der er blevet af ham efter Moderens Død, er der ikke fundet noget om, men ved Skiftet oplyses det, at han, foruden Mødrenearven, som Fødrenearv ejede en Obligation paa 2250 Rdlr., saa han har formodentlig kunnet sættes i en betryggende Pleje.

Jessen-Slægten 41)

En af de sønderjyske Slægter Jessen, som kan spores tilbage til det 15. Aarhundrede, deler sig i Slutningen af det 16. Aarhundrede i 3 Grene, af hvilke den ene nogle Slægtled senere blev adlet, men bibeholdt sit Navn med et von foran, medens en anden i nogle Generationer skrev sig „à Jessen“, formentlig for at understrege deres Afstamning fra slesvigske Fribønder, d.v.s. Storbønder, som havde faaet visse Friheder og Privilegier for deres Godser, som derefter kaldtes Frigaarde. Der har hersket Uenighed blandt Historikerne om, hvorvidt disse Friheder var at betragte som Adelskab, især da der i nogle Tilfælde samtidig er udstedt Vaabenbrev til Fribonden; men da Privilegierne undertiden ses at være blevet fornyet efter Tronskifte, maa de sandsynligvis betragtes som personlig tildelt. 42)

Til sidstnævnte Gren af Slægten hørte Anna Christine à Jessens Far, Tycho
IV 17 à Jessen („den yngre“). Han var født
3. Juni 1684 i Schönberg øst for Kiel,

hvor hans Far var Diakon, d.v.s. Anden-
præst. Efter Skolegang i Lübeck og Studier
ved Universitetet i Wittenberg samt et
Aarstid som Hørlærer hos en von Ahlefeld
blev han 1709 Hører ved Skolen i Preetz,
indtil han 1727 blev kaldet til Diakon
i Neuenkirchen, et Sogn inde i Marsken
mellem Glückstadt og Itzehoe. I dette
Embede forblev han til sin Død den
30. April 1760.

Han blev den 11. Maj 1711 gift med
Anna Elisabeth Schröder, 26. Juli 1688 - 26.
Oktober 1761. Hun var Datter af Wolfgang
Otto Schröder, som var født o. 1665, var
Student fra Kiel 1683, og Diakon i Schönberg
fra 1708 til sin Død 1. Maj 1728. Hans Hustru
hed Anna Seyfferitin, og selv menes han
at have været Søn af Marcus Schröder, 1610-84,
Præst i Schlammersdorf mellem Kiel og Lübeck.

Tycho Æ Jessen og Anna Elisabeth Schröder
havde følgende Børn:

1. Bendix Otto Æ Jessen, 1712-34,
2. Johann Richard Æ Jessen, 1714-50,

Wosterpræst i Blankenburg i Storhertugdømmet Oldenburg,

3. Anna Christina Æjessen, (III-8),

4. Nicolai Jacob Jessen, 1718-1801. Han anvendte ikke Navneformen Æjessen. Han var først Kammertjener hos Frederik V, hos hvem han opnåede saadan Yndest, at han ved sin Afsked 1759 fik Gavebrev paa den tidligere Krædtnølle i Raarvad, hvor han grundlagde et Filehuggeri.

Da han fallerede 1765, blev han fremdeles hjulpet af Kongefamilien paa flere Maader, og til Gengæld var han - ved sit Kendskab til Christiansborg Slots Irgange - behjælpehøj ved Struensees og Caroline Mathildes Arrestation. I 1778 fik han det meget indbringende Embede som Kæmmerer ved Presidestalden. I hans Hus i Stengade i Helsingør boede Søsteren Anna Christine Brøstrup hos ham i sine sidste Aar.

Nicolai Jacob Jessen, hvis Efterskøgt er meget talrig, havde med sin Hustru, Præstedatteren Marie Christine Jacobi, bl. a. Børnene Juliane Marie, som var Forfatterinde, men som i vor Tid kun

hüskes for i 1819 at have vundet en udsat
 Præmie for en ny Nationalsang „Dannemark,
 Dannemark, hellige Lyd“; endvidere Admiral
 Carl Wilhelm Jessen, „Søhelten fra Sjællands
 Odde“, samt Peter Carl Jessen, mangeårig
 Kabinettssekretær hos Frederik VI. En af
 Admiralsens Sønner var Overførster Nicolai
 Jacob Jessen, som har talrige nulevende
 Efterkommere, blandt andre Sangeren
 Aksel Schiøtz' Hustru,

5. Catharina Hedewig a Jessen, f. 1719, gift
 1754 med Johan Adam Hartz, Sognepræst
 i Neuenkirchen,
6. Friedrich a Jessen, 1721-1768. Tolder, 1756 ogsaa
 Byskriver, senere tillige Postmester, Vejer
 og Maaler i Rødby,
7. Margaretha Elisabeth a Jessen, 1723-50,
8. Tycho a Jessen, f. 1727,
9. Maria Christiana a Jessen, f. 1728, gift
 1761 med Christian Wilhelm Anton Bar-
 wasser, Tycho a Jessens Efterfølger som
 Diakon i Neuenkirchen. Det var hos dem,
 Tycho Brøstrup (II 3) boede fra sit 10. til
 sit 15 Aar.

- V35 Tycho ã Jessens Far Richard ã Jessen,
f. 17. Januar 1644, var, ligesom senere hans
Svigerfar, Diakon i Schönberg, men døde
allerede 13. Juni 1689, hvorefter hans Mor
- V36 Magdalene Krüse, 15. April 1648 - 3. August 1701,
den 18. Juni 1690 giftede sig med Efterfølgeren
Johann Ludolph von Leesen.⁴³⁾ Om Magda-
lene Krüses Forfædre haves ikke andre Kends-
årle VII gerninger, end Anetavlen udviser; dog er
det værd at oplyse, at en Husefoged i Hertug-
dømmene var en kongelig eller hertugelig
Embedsmand, som ikke blot administrerede
Slotte og andre offentlige Bygninger i et Amt,
men ogsaa havde Opsyn med bl. a. Skovene og
Vejene og førte Regnskab med Bøndernes Ægt-
kørsel.

- VI 71 Richard ã Jessens Far var Tycho ã Jessen
Table II (den ældre), som var født 1609, og som efter
Studier i Leipzig, Wittenberg og England
blev Diakon og, 1639, Præst i Preetz sydøst
for Kiel og tilidst, 1641 Præst ved det adelige
Kloster sammesteds, hvor han døde 1656.
Der findes flere trykte Ligprædikener og
andre Skrifter fra hans Hæand. ⁴⁴⁾

Ogsaa han var gift med en Præstedatter,
 II 72 Anna Christine Bennick, af Slægten fra Bennicks-
 gaard i Rinkenæs, se Side 65.

VII 143 Tycho Æ Jessens Far var Lorentz Æ Jessen, kaldet "den ældre", idet han havde en Brodersøn af samme Navn, som, ligesom han selv, blev Byfoged i Flensborg. At han blev Byfoged, fortæller os, at han hørte til det velstaaende Borgerskab i Byen, Købmandstanden. Han var Byfoged fra 1618 til sin Død.

Hvornaar han var født, vides ikke, men han døde den 1. Maj 1626 og blev begravet i Sankt Maria Kirke. 45)

Hans første Hustru, Tychos Mor, som døde 1610 var af Storbonde- og Herredsfogedslægten Elements fra Farensted, se Side 63. Imidlertid er Kilderne uenige om, hvorvidt hun hed

VII 144 Margrethe eller Cathrine, muligvis som Følge af Sammenblanding med Oplysninger om hans anden Kone, hvis Navn nu ikke kendes, og som døde samme Aar som han selv.

Tycho Æ Jessen (VI 71) var født 1609, og maa saaledes være Søn af den første Hustru, ligesom ogsaa Broderen Johann Jessen, 1606-33, som

blev Kammersekretær hos Prins Ulrich. I andet Ægteskab var der en Datter Ingeborg, f. 1614, som blev gift med Lorentz Hinrichsen, Ejer af Frigaarden Oldemorstoft, og en Søn Detlef Jessen, o. 1620-99, som blev Sognepræst i Bov, og som har milevende Efterkommere. Herudover var der 5 Børn, hvis Fødselsaar ikke kendes, saa det ikke kan siges, hvilken af Hustruene der var Mor til dem, nemlig

1. Anna, gift med Lorentz Jessen den yngre, Brodersøn af hendes Far og ligesom han Byfoged i Flensborg,
2. Edel, g. m. Nis Petersen, ligeledes Byfoged i Flensborg,
3. Martin Jessen, Regimentskvartermester i Norge,
4. Matthias Jessen, død 1694, Købmand i Trondhjem,
5. Margaretha, g. m. Caspar Wildhagen, Toldforvalter og Postmester i Trondhjem; deres Søn var Caspar Wildhagen, Biskop i Viborg. 46)

Medens Jessen-Slægten's Historie fra og med Lorentz a Jessen er genealogisk dokumenteret, skyldes Kendskabet til Slægtens ældre Led Familieoptegnelser, samlet og nedskrevet i det 17. og 18. Aarhundrede.

Ud over de paa Anetavlen anførte Data kan følgende Oplysninger meddeles.

- XII 4607 Den ældste i Slægten er Jes Pedersen, som Tavle III i 1436-39 boede paa Frigaarden Skardebøl i XI 2303 Euge Sogn, Nørðlerred, og den Christiern Jessen, som i 1477 og 1486 sad paa Skardebøl, skal have været hans Søn. Han, eller Faderen, forøgede Ejendommen med Landsbyerne Kottager og Stadium, og han skænkede noget af Jordegodset til Kapitlet i Slesvig, mod at der blev læst Messer for hans Mor Cissel og hans Bedsteforældre, som skal have heddet Clais Lowisen (Cläusen) og Jarwer Clawefs (Ingwer Cläusen). Han skal være flyttet til Læk og senere XI 2304 til Bredsted. Han var gift med Cathrine Krümmmedige, af en holstensk Wradelslægt, som har taget Navn efter Borgen Krümmendieck ved Hrehoe, og som har bredt sig til Sønderjylland, Danmark

og Sverige, og som taller Gustav Vasa blandt sine Efterkommere.

X 1151

Christiern Jessens Søn Henrik Jessen, som arvede Ejendommene efter ham, var „Hovedsmand“, formentlig svarende til Oberst, og skal have ført det opbrudte Mandskab mod Sverige og Ditmarsken og være faldet ved Hlemmingsted Aar 1560. Hans Hustru var af den sønderjyske Lavadelsslægt Uke eller Uken, hvis Hovedsæde var Skovbølgaard i Felsted Sogn, men hvis første Hjemsted vel var Uge Sogn. Med hende havde han

IX 575

Embetsmandsslægt, og Lorenz Jessen, som boede i Bredsted og besad anseelige Ejendomme i den frisiske Marsk. I sit Ægte-

Table II

IX 576 skab med Christina Parysen, af en Storbondeslægt i det vestlige Slesvig, havde han

VIII 287

Sønnen Jes Lorentzen, ogsaa kaldt Jesse Jessen. Han boede ligeledes i Bredsted og var ogsaa gift med en Parysen. De fik 3 Sønner; af disse blev den ene, Martin, Købmand og Raadmand i Flensborg og blev gennem sine Sønnesønner Stamfar til

den adlede Gren von Jessen, ligesom for-
øvrigt en af hans Descendenter paa Spinde-
siden er Komponisten Johannes Brahms.
En anden af Jes Lorentzens Sønner var
den ovenfor omtalte Lorentz à Jessen, VII 143.

Clements-Slægten fra Farensted. 47)

Med Byfoged Lorents à Jessens Hustru Margrethe eller Cathrine Clements (VII 144) har vi at gøre med endnu en af de slesvigske Storbonde-Slægter, hvem blandt andet Herredsfoged hvervet blev betroet. I dette Tilfælde er der endda Tale om en Periode paa 140 Aar, hvor Far-Søn i 4 Slægtled følger hinanden som Herredsfoged i Strükstrup Herred i Angel. Men saa IX 2319 Table IV havde den ældste, Clement Erichsen, ogsaa varetaget Embedet i det næsten usandsynlige Tidrum af 65 Aar, fra 1477 til 1542. Oplysningen herom findes paa hans Sønmedatters Epitafium i Bylderup Kirke (se Side), opsat 77 Aar efter hans Død. Clement Erichsen samlede Godset Farensted, lidt Nord for Slesvig, omkring 1507, og fik senere af Frederik I Skattefrihed for Dele af det, fordi han i Krigen mod Christian II havde hjulpet Frederik I ved at udriuste nogle Ryttere og en Del Mandskab.

X 1159 Hans Søn Detlef Clements arvede Godset, men efter hans Død 1557 blev det delt mellem

IX 579 hans to Sønner, saaledes at Erich Clements
Table II beholdt Stamgaarden „med 10 Mark Guld
 og 2 Plove“ — et sønderjysk Maal for Land-
 brugsjord — medens Broderen Asmus fik „6 Mark
 Guld“ og opførte en ny Bygning syd for Stam-
 gaarden. Erich Clements døde 22. Oktober 1597, og
IX 580 hans Hustru Dorothea den 7. Juni 1608. 48)

VIII 289 Leres Søn Detlef Clements (II) arvede
 derefter Stamgaarden og beklædte Embedet
 fra 1597 til sin Død 1618 (ikke 1621 som an-
 ført paa Anetavlen). Han skænkede Kirken
 i Farensted en Altartavle i 1607 og en Døbe-
 font i 1615.

Om Hustruerne til alle de 4 ovennævnte
 er Kilderne yderst sparsomme, saa der kan
 ikke oplyses andet om dem, end hvad
 der fremgaar af Anetavlen.

De sønderjyske Storbondeslægter var meget
 indgiftede med hinanden, hvorved der nemt
 kan forekomme Anesammenfald, saa-
 ledes som det fremgaar af Anetavlen,
Table II, 9. Slægtled, hvor det ses, at Richard
 à Jessens Farmor's Far var Broder til hans
 Mormors Mor.

Bennick-Slægten fra Rinckenæs 49)

Anna Christine Bennick (VI 72) var som nævnt af Storbondeslægten Bennick fra Bennicksgaard i Rinckenæs ved Flensborg Fjord, idet VII 145 dog hendes Far Richard Bennick som „yngre Table II Søn“ var gaaet den gejstlige Vej. Han var født paa Bennicksgaard den 23. August 1596, 50) studerede i Rostock 1614 og senere i Giessen, og 1621 blev han Diakon i Bordelum ved Bredsted Aaret efter i Tønder, hvor han var, til han 1633 blev Klosterpræst i Preetz, i hvilket Kald hans Svigersøn Tycho Æ Jensen kom til at efterfølge ham, da han var død den 1. September 1641.

Fra hans Tid i Tønder eksisterer der to trykte Ligprædikener over velstillede Borgere i Byen, i Datidens vidtløftige Udførelse. Desuden findes der trykte Prædikener og en teologisk Dissertation af ham, alt paa Latin. 51) I Preetz vides han at have haft unge Adelsmænd og Storbønders Sønner i Huset til Opdragelse. 52)

VII 146 I sit Ægteskab med Margrethe af Haistrupgaard-Slægten (se Side 67) havde han foruden Datteren, VI 72, en Søn Nicolai Johannes Bennick, o. 1624-1675, som efter Studier

i Padua og Siena blev Proviantkommissær for Jylland og Fyn; hans Hustru var Datter af Kongens Livlæge Poul Moth og Søster til Sophie Amalie Moth, Christian I's morganatiske Hustru.

Table V
Richard Bennicks Forfædre i mandlig Linie ejede i 5 Generationer Bennicksgaard i Rinkenæs og flere mindre Gaarde, og desuden var baade hans Far og Farfar Herredsfogder i Lündtoft Herred, henholdsvis 1593-1601 og 1562-1570. Ud over de paa Anetavlen anførte Data kan der næppe oplyses meget andet om dem, end at den ældste Peter Bennick, XII 4671, ifølge en Beretning fra 1620'erne skal være blevet adlet af Kong Hans i 1488⁵³⁾. Dette er dog blevet stærkt betvivlet af senere Forskere, som ganske vist ikke benægter Adelskabet, men mener, det maa være endnu ældre.

Om Hans Bennick, IX 583, er at bemærke, at det har vist sig, at han i et Skøde 1559 nævnes som Svigersøn af Storbonden Bründi Jensen til Bolderslev Frigaard⁵⁴⁾. Han synes saaledes at have været gift to Gange, og det kan næppe opklares, om hans Søn Hans er Søn af den anførte Marin, som var af Arntkiel-Slægten fra Toldsted, eller af den ovennævnte anden Hustru.

Slægten fra Hlaistrupgaard 55)

Medens Slægterne Bennick, Clements og Jessen ligesom flere andre af de højerestaaende Familier i Hertugdømmene allerede mellem Midten af det 15. Aarhundrede og ca 1600 anlagde sig faste Familienavne, brugte Slægten fra Hlaistrupgaard i Bylderup Sogn ved Tønder efter den gamle Navneskik skiftende Patronymika og begyndte først her i det 17. Aarhundrede - for nogle Grenes Vedkommende endda senere - at anvende faste Familienavne.

XII 4703 Den ældste, der kendes i Slægten, hed Peter
Table VI Petersen, født omkring 1390, og ca 1420 Besidder af Hlaistrupgaard, som han vist havde giftet sig til. Han blev - for 1470 - dræbt med en økse af en Karl, som han havde straffet for begaaede Uordner. Han havde 4 Børn, af hvilke den ældste Henrik

XI 2351 Petersen overtog Gaarden; han fik med
XI 2352 sin Hustru Ellen, som var fra Frigaarden Vollerup i Bjolderup Sogn, fem Børn. Af
XI 1175 disse var det Nis Henriksen, 1478-1554,

som overtog Gaarden og i 1527 udvidede sine Besiddelser ved at købe Uraagaard i Birkal Sogn, ligesom han efter sin Mor fik Vollerup. Ogsaa i Flensborg ejede han Ejendomme, og han blev der optaget i Vor Frue Købmandslav i 1515. 1518 blev han Herredsfoged i Slogs Herred og var det til sin Død. I 1533 ved man, at han ogsaa havde Tolden i Slogs Herred i Forpagtning.

Nis Henriksen har særlig gjort sig bekendt ved, som man kan læse i Danmarkshistorien, i 1523 paa Urnehoved Ting at opfordre Bønderne til at slutte sig til Hertug Frederik, som da allerede i Viborg var hyludet til Konge - Frederik I - af den norrøyske Befolkning. Det var imidlertid nær gaaet ham galt, Bønderne paa Egnen vilde i første Omgang holde fast ved Christian II, og Nis Henriksen maatte flygte fra Tingstedet beskudt og haardt saaret af Bøndernes Pile, hvoraf fem blev siddende i hans Kappe; men hans Ord vandt dog Genlyd, saa Befolkningen sluttede sig til den nye Konge. Frederik I gav ham da ogsaa visse Friheder og Privilegier i

Forbindelse med hans Gaarde og gjorde
Haistrupgaard til Frigaard.

Hans Kæppe med Pilene i og hans
Sporer skal i et Par Aarhundreder have
hængt i Bylderup Kirke. Sømmesteds findes
stadig en Ligsten over ham - afbildet i
„Danmarks Kirker“ Bd. 21, S. 1622, - som
oprindelig har ligget i Gylvet, men som
nu er flyttet ind i Vaabenhuset, og hvorpaa
læses følgende plattyske Indskrift: „Anno
domini MVCLIII iars mandages na Andres
wort hir vnder begravet his Hinricksen
hardsfaget dem godt ane twivel genedig
is den he in sine lesten bi em blef“. I
Midten ses et Skjold med et Andreaskors og
Indskriften „Got is min hogest trost“.
Indskriften lyder oversat: „I det Herrens Aar
1554 om Mandagen efter Andreas' Dag (2.
3. December) blev herunder begravet N. H.
Herredsfoged, hvorm Gød uden Twivel er
naadig; thi han blev hos ham paa det sidste“.

X 1176 Med sin Hustru Anna, fra Tellerup
i Agerkov Sogn, som han var blevet
gift med omkring 1516, havde his Hen-

riksen 8 Børn, af hvilke nedennævnte 6 kendes: 56)

1. Heinrich Nissen, ca 1518 - 1562. Amtsskriver, Raadmand og Borgmester i Tønder. Af hans Børn blev Sønnen Nicolaus Heinrichs Raadsherre i Lüneburg, og optaget i den lüneburgske Adel, og Datteren Marine gift med Købmand i Tønder Lütke de Behr; blandt deres Efterkommere var Historikeren A. D. Jørgensen,
2. Peter Nissen, død o. 1557, Borger i Flensborg. Førte Proces med sine Søskende om Uraagaard, som imidlertid tilfaldt Broderen Hans, og om Faderens Ejendomme i Flensborg,
3. Hans Nissen, (IX 587),
4. Kathrine Nisdatter, g.m. Andreas Sønnichsen, Borger i Flensborg.
5. Anna Nisdatter, o. 1520 - 1561, g.m. Jes Boysen, Frigaardsejer i Kollund, Bov Sogn, Herredsfoged i Vis Herred.

IX 587 Sønnen Hans Nissen, 1535 - 1575, blev
 Table II seks Aar efter Faderens Død Herredsfoged
 i Slogs Herred. Han arvede Hainstrup-

gaard og Traagaard og fik i 1566 Faderens Privilegier stadfæstet af Frederik II. I Regnskaberne for Hospitalet i Tønder anføres, at han i 1570 skænkede Hospitalet 30 Mark IX 588 lybsk. Hans Hustru Marin var Datter X 1177 af Peter Redlefsen, som i 1541 nævnes som Kirkewerge og 1550 som Raadmand i Tønder. Hun døde 18. Februar 1594.

Hans Nissens og Hustruens Navne og Vaaben findes paa Prædikestolens Himmelfald i Bylderup Kirke. Se Side 74 f.

De havde 10 eller 11 Børn, af hvilke kendes

1. Niis Hansen, (VIII 293),
2. Hinrich Hansen, deputeret Borger i Flensborg,
3. Carsten Hansen i Vollerup.

En Efterkommer af ham i 5. Led, Johan Lorentz Carstens, 1707 - 47, blev adlet Castenschield. Blandt en Datterdatters Efterkommere var Johannes Erwald. En Dattersøns Datter var Maitresse til Conrad Reventlow; af hendes Børn, som fik Navnet Revenfeldt, blev en Datter gift med Frederik Rostgaard,

4. Peter Hansen. Fra en Efterkommer af ham, gift Claudiüs, medstammer Slægten Cederfeld de

- Simonsen,
5. Lorentz Hansen,
 6. Jens Hansen,
 7. Hans Nissen, Aabenraa,
 8. Marin Hansdatter, g. m. Hans Hansen eller Dützen, Herredsfoged i Nørre Rangstrup Herred,
 9. Anna Hansdatter, g. m. Jesper Petersen, Raadmand i Tønder; en Efterkommer af dem, Anna Hansdatter, blev gift Wedel, og fra hende nedstammer bl. a. den bekendte Direktør i Udenrigsministeriet i Chr. IX's Tid Peter Vedel og Litteraturhistorikeren Valdemar Vedel, samt Slægten Koch, hvortil hørte Biskop Gabriel Koch og Geologen Dr. Lauge Koch; endvidere Slægterne Hofman-Bang, Amblers og Dützen samt den norske Slægt Astrup,
 10. Katharina Hansdatter, g. m. Andreas Jacobsen; en Datter af dem, Maria, blev gift med Præsten Peter Fabricius til Varmes.

VIII 293 Med Nis Hansen, 1.11.1558 - 8.2.1616, ⁵⁷⁾ er vi naaet til den 3. Generation af Herredsfogder i Slogs Herred inden for samme Slægt, idet

han varetog Embedet fra 1591 til sin Død.

Han gik først i Skole i Tønder og blev derefter fra sit 13. Aar sat i Skole i Lüneburg hos en Lucas Lossius. Da han saa, 16 Aar gammel, af sin Far blev fulgt til Hamburg for at blive sat i „Die deutsche Rechenschule“, blev Faderen syg paa Rejsen og døde snart derefter. Han kom derfor hjem til sin Mor, hvor han levede ugift til sit 30. Aar, da han, den 6. Oktober

VIII 294 1588, giftede sig med Anna Erichsdatter Clements, 5.5.1570 - 15.12.1620, Datter af Herredsfogden i Strükstrup Herred Erich Clements til Farensted. Nis Hansen arvede Raistrupgaard og Vraagaard, og han har tilbøyneladende ligesom Farfaderen været Forpagter af Tolden, idet han i 1594 har indbetalt Told for Slogs Herred. Endvidere fik han den 1.3.1603 Bemyndigelse til at udtage 12 Bønder og sammen med dem paadømme Sager, som henhørte under Underretten; og, for ogsaa at berette lidt om en anden Side af hans Tilværelse, fortælles det i Tønders „Fastnachtsgelags“ Annaller, at han i 1596 deltog i Ringridningen der.

Naar der haves saa relativt mange genealogiske Oplysninger om Nis Hansen og

hans Slægt, skyldes det blandt andet, dels at Familien, ligesom flere af de andre sønderjyske Storbondeslægter, i nogle Tilfælde har ladet Ligprædikener trykke, og at det i disse, altid meget vidtløftige, Ligprædikener var Skik at opregne afdødes Forfædre, ofte i 3 Led; og dels, at Nis Hansens Euke i 1619 lod opsætte baade et Epitafium og en Stamtavle i Bylderup Kirke. Paa Epitafiet, som er godt afbildet og beskrevet i „Danmarks Kirker“, Bd. 21, S. 1618 f., ses Ægteparret knælende paa hver sin Side af Den Korsfeestede og omgivet af deres seks Sønner og seks Døtre. Portrætterne af de tre ældste Sønner synes, ligesom Forældrenes, at være godt karakteriserede, hvorimod de øvrige Børn er ret stereotrypt malet.

Paa Epitafiet ses ogsaa Vaabnene for begge Ægtefolkernes Slægter, idet de sønderjyske Storbondeslægter som Regel førte Vaaben, ofte ligeprem som Følge af et af Kongen eller Hertugen udstedt Vaabenbrev. Haistrup-Slægten's Vaaben viser den forreste Halvpart af en til højre springende Hjort med en gylden Slange i Munden,

i hvidt eller Sølv Felt. Hustruens, Farensted-Slægten, viser et Egetræ med 4 Blade og 3 Agern. Hans Mor Marins Vaaben, der som ovenfor nævnt findes paa Prædikestolen, viser 3 Trekløvere paa en Stilk.

Af de ovennævnte 12 Børn kendes de 10, af hvilke der her kun er Grund til at nævne følgende:

1. Hans Nissen, o. 1590-1645. Ejer af Højstrupgaard og Herredsfoged i Slogs Herred. Gift med Mette Nisdatter fra Oldemorstoft i Bøv Sogn, ligeledes en gammel Frigaard, hvor Slægten i flere Led var indgiftet med Højstrup-Slægten. Saaledes blev en Datter af ham, Catharina, gift med Nis Lorentzen fra Oldemorstoft, senere Borgmester i Svendborg,
2. Hinrich Nissen, Ejer af Vraagaard,
3. Detlef Nissen, kgl. Højsfoged paa Pinneberg,
4. Dorothea, g. m. Andreas von Andersen, af en Slægt, som har uulevende Efterkommere, (58)
5. Anna, 1597-1654, g. m. Lorentz Nissen, 1603-55, Herredsfoged og Ejer af Oldemorstoft. Fia en Sønnesøn af dem medstammer

- en adlets Gren af Slægten Nissen,
6. Margaretha, (VII 146),
7. Catharina, g. m. Hinrich Lorentzen,
Tolder i Bov.

IV 23

Las (Lars - Låurs) Nielsen Skophūs 59)

blev født 1691 i Sūnds Sogn, Hammerum Herred, idet hans Forældre da boede i Hølingholt i samme Sogn, hvor hans Far formentlig var Gaardfæster. Navnet Skophūs skyldes, at hans Morfar og Oldefar var Forpagtere af „Skophūset“, et „Schäferi“ under Herringholm, hvorfor hans Mor kaldtes Inger Larsdatter Skophūs. Selv har han vistnok ogsaa - omkring 1723 - været Forpagter der, men fra ca 1725 til 1732 var han Forpagter af Aūnsbjerg. Da saa Eieren Grev Rantraū i 1732 afhændede de to Gaarde Aūnsbjerg og Marsvinslūnd - begge kendt fra Blichers Noveller - til Kommereeraad Steen Jørgensen, ophørte Forpagtningen, men derpaa købte saa Las Skophūs Marsvinslūnd, Vium Sogn, med 8 Tdr. Hartkorn af Steen Jørgensen. Endvidere havde Las Skophūs i 1731 købt Ørnhoved i Tjerring Sogn, 16 Tdr. Hartkorn; den solgte han igen 1735 til sin Fætter Matthias Jacob Nielsen Lassen, hvorimod han beholdt Marsvinslūnd til 1740, da han solgte den til Hofforgylder Gabriel Ferdinand Milan, som forøvrigt var Bror til Jens Christensen Bræstrup's første Hustru.

Det synes at være gaaet meget op og ned for Las Skophus, maaske har hans Godshandeler været for vidtløftige. I 1725 laaner han 500 Rdlr. af Kromanden i Ams, Tryre Bøggild, som befattede sig med Pengeudlaaning⁶⁰⁾, og i 1740 fik han beneficium paupertatis i en Sag mod en Niels Wiim, til hvem han havde udlejet Stuehuset paa Marsvinstund, og som havde forhugget hans Skov og stjaalet Korn fra ham m. m. 61)

Efter Salget af Marsvinstund træffer vi ham i Landsbyen Knækkeborg i Lysgaard Sogn, hvor det maa være en almindelig Bondegaard, han har siddet paa, og hvor der i Ekstraskattemandtallet 1743 er anført: „Lauritz Schophuus, som efter Angivelse formedelst uheldelig Ildbrand skal være bortskyldig alt det han ejer, og i di Gield“. Han blev da heller ikke sat i Skat ved den Lejlighed.

Endnu i 1751 bor han i Knækkeborg, men senere, før 1762,⁶²⁾ bliver han Forpagter af Lindersvold i Fakse Herred. Der paa Sjælland tilbringer han saa sine sidste Aar; han dør i 1768 og synes da at have været bosat hos sin Søn paa Bonderup, idet der i Store

Tostrup Kirkebog under Begravede er anført:
1768, Die 24. August. Hr. Ober-Auditeur Wiim's
Fader Lars Larsen af Bunderup, ql. 80 Aar. At
Efternavnet af Præsten fejlagtigt er anført som
Larsen, skyldes vel, at Sønnen hed Peder Lassen
Wiimh.

IV 24 Hans Høsten Helvig Pedersdatter Wiim, død
1750 eller 51, var Datter af Peder Christensen Wiim.
se Side 84. . . Nøjagtige Oplysninger om hendes
Fødsel og Død findes ikke, kun ved man, at
hun døde i Knækkeborg. 63) Det er saa
heldigt, at der i Lysgaard Kirke findes en
Gravramme fra hendes Grav. I visse Egne
brügte det, hvis man ikke vilde bekoste en
Gravsten, at lægge en Træramme med In-
skription paa Graven. Det er sjældent, at saa-
danne Rammer er bevaret, da de ifølge Sagens
Natur som oftest er raadnet op; men i
dette Tilfælde er Gravrammen paa et Tids-
punkt blevet henlagt paa Kirkens Loft. Her
er den fundet ved Kirkens Restaurering i
1966, og den er nu ophængt i Vaabenhuset.
Paa Rammen læses følgende Inskription:

Herunder hviler denne sallige Kone
Helvig Peders Datter Wiimh hendes Benne.

Sjelen hviler i Himmelen blant Quds
 udvalgte reene.

Las Skophus og Helvig Wiim havde
 følgende Børn: ⁽⁶⁴⁾

1. Niels Lassen. Var 1775 Forpagter af
 Hallebygaard ved Tissø ⁽⁶⁵⁾ Ellers er intet
 oplyst om ham. Hans Fødselsaar heller
 ikke, men da han dels var myndig ved
 Moderens Død, og dels var opkaldt efter
 Farfaderen, var han utvivlsomt den ældste
 af Børnene,

2. Peder Lassen Wiimh eller Wiimb, født
 1723, formentlig paa Skophus, død 1804.
 Eksam. jur., Godsejer. 1748 Birkeskriver i
 Bregentved m. fl. Birker, 1768 Overauditor.
 Forpagter af Turebyholm i 1751 og fra 1761,
 af Lindersvold 1758-61. Ejer af Bonderup
 1768-96. 2 af hans Sønner og en Sønne-
 søn blev Jurister, og en Datter blev gift
 med sin Fætter, ovennævnte Niels Lassen.
 Som den eneste af Brødrene antog han
 Moderens Navn, og hans Sønner og Sønne-
 søn førte Navnet videre,

3. Lorents Lassen, o. 1728-1804, (III II),

4. Jacob Lassen Skophius, o. 1735-49,
5. Michael Lassen, 1741-1803. Godsejer,
forpagter af Tryggvælde 1773 og 1775,
Ejer af Bjergbygaard fra 1783. En
Sønnesøns søn af ham var Juristen,
Professor Julius Lassen, og blandt
hans andre Efterkommere var Redaktør
T. Vogel-Jørgensen.

V 47 Niels Madsen, o. 1658 - 1709 ⁶⁶⁾ Bor i 1688 og til efter 1700 i Hølingholt i Sunds Sogn, rimeligvis som Gaardfaster, men kaldes i Kirkebogen, da han 1704 og 1705 er Fadder, Niels Madsen Skophus, og ved sin Død 24. Februar 1709 Niels Madsen af Skophus. Dette tyder stærkt paa, at han i 1704 har overtaget Forpagtningen af Skophus efter sin Svoger Niels Lassen Skophus, som 1704 købte Gaarden Ørnhoved.

V 48 Han blev 26. Januar 1688 trolovet med Inger Larsdatter Skophus, o. 1672 til efter 1742, og viet til hende 27. Maj s. Aa.

Begge er ofte anført som Faddere i Sognet. Selvfik de i hvert fald 6 Børn, hvoraf Las Nielsen Skophus var Nr. 2, og af hvilke 2 vist er døde som smaa.

VI 95 *) Om Las Christensen Skophus, o. 1627 - 1692, Table VIII vides ikke stort andet end, at han - før 1676 - forpantede Skophus efter sin Far, ⁶⁷⁾ og at han havde Børnene Niels Lassen Skophus, som overtog Forpagtningen efter hans Død den 2. November 1692, og Inger Larsdatter Skophus, (V 48).

*) Fejlagtigt anført som 97 paa Table VIII.

VII 191 *) Christen Lassen. (68)

Omkring 1638 oprettede Grev Christian Rantrau under sit Gods Herringholm et „Schæferi“ paa Heden nordøst for Herring, i Sunds Sogn. Paa denne Gaard, „Skophuset“, som paa et Tidspunkt ansaas for Danmarks største Gaard, vel at mærke hvad angik Arealet, idet Jordens Bonitet hovedsagelig gjorde den egnet til Faarehold, sad i Svenskekrigens Tid Christen Lassen som Forpagter. Af en Beretning fra ham selv ved vi, at de svenske Tropper ikke alene udplyndrede ham, men ogsaa mishandlede ham selv, og at de efter Svenskerne følgende Brandenbørgere yderligere brandskattede ham, hvorefter i Krigens sidste Fase det ene plyndrende Parti afløste det andet, saa baade hans Avling og Bygningerne blev ødelagt. Han søger derfor Godsejeren om Friitagelse for Forpagtningsskatten og Godtgørelse af Reparationsomkostningerne.

Hvornaar Christen Lassen døde, vides ikke. Kirkebogen findes ført fra 1670 og synes desuden at være meget ufuldstændigt ført.

*) Fejlagtigt anført som 195 paa Aretavle VIII

V 49 Peder Christensen Viim, 5.1.1665-19.5.1710.⁽⁶⁹⁾

Ogsaa Helvig Pedersdatter Viims Far var ved det større Landbrug. Han var først Forpagter af Tris Kloster ved Holstebro, købte 1704 Krogsdal i Nørre Felding Sogn og solgte den igen samme Aar, og var tilsidst Forpagter af Nørkær i Rönbjerg Sogn. Han

V 50 blev den 26. September 1697 gift med Dorthe Lauridsdatter⁽⁷⁰⁾. Hun stammede fra Siirgaarden i Siir Sogn og var født den 12. April 1670.

Hun døde den 20. Februar 1744 i Yelby, idet hun som Enke var blevet gift med Mikkel Pedersen Oristgaard. Med Peder Viim havde hun Børnene:

1 (?) Helvig Pedersdatter Viim, (IV 24),

2. Maren, f. og d. 1701,

3. Maren, f. 1702. Gift med

1.° Kjeld Larsen Eggeris; med ham havde hun en Datter og 3 Sønner, hvoraf to blev Husekrammere i København, og

2.° Daniel Lysgaard,

4. Christenee, 1706-63, gift med Birkeskriver Olaf Mynster. En Sønnesøn af dem var Biskop J. P. Mynster,

5. Margrethe, 1707-32, gift med Birke-

- skriver i Hastrup Birk Peder Paaske,
6. Peder Pedersen Viim, 1710 - 64, Forpagter af Juellund, Bavelse, Billesborg og Lerehenborg. Gift med Marie Michelsdatter, en Søster til Karen Michelsdatter (IV 26). En Søn og 5 Døtre. Blandt Sønnerne var Provsten Lorentz Hammond og Amtsforwalterne Halebek i Nyborg og Jens With i Skolbak.

IV 25

Niels Sørensen Kloeker,⁷¹⁾ 1700-1771, blev født 3. April 1700 i Horsens og døbt den 7. s.M. 1720 blev han immatrikuleret ved Universitetet,⁷²⁾ men han ses ikke at have taget Embedseksamen. I 1720-erne var han Huslærer paa Vaarsø i Horsens Fjord for Børnene af en Søren Lauritsen, som ejede den fra 1722. Efter Lauritsens Død 1723 og Enkens i Februar 1724 fik Niels Kloeker ved Skiftet 6. juli 1725 udbetalt et Tilgodehavende paa 6 Rdlr. 4 Mark⁷³⁾. 1730 blev han af den meget skoleinteresserede Kammerherre Chr. Ludvig Plessen til Næsbyholm, som for egen Regning byggede Skoler paa sine Godser, kaldet til Degn og Skoleholder i Næsby og Tyvelse.

Ved en Opførelse i 1749 over Præsters og Degnes Indtægter opgiver Præsten i Næsby sin egen Indtægt til 140 Rdlr. aarligt og Degnens til 46 Rdlr. Det lyder maaske ikke af meget, men ikke desto mindre havde Niels Kloeker været i Stand til Aaret før paa en Auktion at købe "en ny beslagen Hollander Vogn med alt Behør" for 17 Rdlr. 2 Mark. Det kan dog tænkes, at hans Kone havde arvet nogle

Midler efter sin Far, som havde været Forpagter, og som var død nogle Aar forinden.

Forinden at passe sit Embede, har Niels Kloeker haft to af sine Børnebørn, Kirsten Kloekers Sønner, til Information, saaledes at de kunde optages i Latinskolen i Roskilde.⁷⁴⁾ Iøvrigt virkede han i sit Kald til sin Død den 24. Juni 1771. Hans Møbler og Effekter blev solgt ved en Auktion, som indbragte 215 Rdlr. 2 Mark 9¼ Skilling.⁷⁵⁾ Desværre er hverken den geistlige Skifteprotokol eller Auktionsprotokollen bevaret, saa der findes nu ingen Specifikation over Indboet.

Niels Kloeker blev den 9. Juli 1733 i Braaby
 IV 26 Kirke viet til Karen Michelsdatter, o. 1707-1777,
 Datter af Forpagter Michel Rasmussen, se Side 93.
 Hun døde hos sin Datter Kirsten paa Kongedal
 den 3. April 1777. De havde følgende Børn:

1. Kirsten, 1735-90, (III 12),
2. Maren, f. 1736. Gift 1759 med Otto Johannes Mørch, Forpagter paa Næsbyholm, senere Møller i Alsted,
3. Søren, 1738-98. Er optaget i Københavns Vejviser fra 1777 til 1798, boende Vestergade 20,

- först uden Stilling, derefter som Fjeldmægtig, og 1794-98 som Amtsforvalter Nóragers Fjeldmægtig. Gift med Christine Hempel. Flere Børn,
4. Michel, f. 1740. Forpagter af Sküllerupholm, senere af Sparresholm. Gift med Margrethe Weinschenek, 1 Datter,
5. Jeremias, 1742-97. Forpagter af Birkende-gaard ved Kallundborg. Gift med Engedeke Kyster.

V 51 Søren Pedersen Klocker, død 1716, kort for ²⁵⁷.

Søren Pedersen var Baadsmand i Horsens og tillige Klocker, hvilket sidste har foranlediget hans Tilnavn. Han ejede et Hus i Borgergade, eller - som det betegnes i Skiftet efter ham - tvende Boder, som forøvrigt ved samme Lejlighed beskrives som slet vedligeholdte og vurderes til 66 Rdlr. 4 Mark.

Byens Skattemandtaller for de forskellige paabudte Ekstraskatter er bevaret gennem en Aarrække, ⁷⁶⁾ og her kan man følge ham, hver Gang som sidste Mand i den gejstlige Afdeling, idet han skifteris kaldes Søren Klocker, Søren Pedersen og Søren Baadsmand. I 1691 bliver han sat til 2 Rdlr. i Fortifikationskat og 3 Rdlr. i Kopskat; ved Kops-, Heste- og Høsteds-katten 1692 paalignes han 1 Rdlr. i Kopskat, hans Kone 64 Skilling, samt 64 Skilling for 1 Skorsten, og ved Skatten 1704 til Land Militiens Mündering takseres han til 1 Rdlr. samt 3 Rdlr. i Ekstraskat tillige med en Grændskat paa 8 Skilling og 4 Skilling ekstra. Men i 1706 synes han da ogsaa, at det

gaar for vidt. I det Aar er der aabenbart ogsaa en Rentepengeskatt, der skal paalignes, thi i Bilagene til Skatteregnskabet findes følgende Erklæring fra ham:

Efter min günstige Ofrigheds Befalling angiver jeg fattige Mand at Verre skyldig paa den gammelle forfalden Vaaning jeg iboer, til Borg^m Stefen Hofgaard her i Byen 120 Rdlr. hvor af jeg nu paa Süfvende Aar for min Armods Skyld ingen Rendte har kundet svare eller betale, Börens Penge er mig ingen betroet og Ingen Penge har jeg paa Rente Udsat, hvilket Alt er Ret og Sandferdigt, saa Sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.

Horsens d. 19. Octobr. 1706. Sören Pedersen.
Egen Haandt.

Den höjtidelige Slutning er Tidens sædvanlige Formular i Tro og Love-Erklæringer.

I 1710-14 bliver han sat til 2 Rdlr. i Skat, og da den laveste Takst i de Aar synes at have været 1 Rdlr., har Myndighederne aabenbart ikke villet anerkende ham som helt ubemidlet. Ikke desto mindre giver Skiftet efter ham, som findes i Byens Skifte-

protokol, ⁷⁷ et ret trist Billede. Hele Indboet, bestaaende af en Del Fyrværesmøbler, hvoraf adskillige betegnes som gamle, samt Køkken-grej, Sengetøj og "den sal. Mandes Gang Klæder" vurderes ganske vist, inclusive ovennævnte 66 Rdlr. 4 Mark for Huset, til 111 Rdlr. 1 Mark og 15 Skilling. Og saa er heri endda, som det var Skik, separat medregnet Kækkel-ovnen, 1 Jern Vindovn med Stentud og Fodder, til 7 Rdlr. 3 Mark, og den uundværlige Brandevins Kedel "af Kobber med Dekke, Hat og Piber" til 8 Rdlr. 2 Mark, samt en "Messing Kiedel med Jern Haandgreb, et Par Messing Lysestager, 3 Fade af Tin og 6 Tallerkener. Hjemmet har saaledes efter Datidens Forhold ikke været ganske skrabet. Imidlertid, da Passiverne opgøres, ses det at - selv om Borgmester Hofgaard's for omtalte Prioritet paa 120 Rdlr. er bortfaldet og erstattet af en Prioritet til S^r. Lichtenberg og Hans Christensen paa 40 Rdlr., hvortil kom resterende Renter paa 4 Rdlr., - var der herudover Gæld til de nævnte to Matadorer og flere andre Borgere for "laante reede Penge og bekomne Vaare" for 37 Rdlr. 3 Mark 11 Skilling, saaledes at Boets Passiver,

16 Rdlr. for Begravelsen samt Skiftearnkostningerne iberegnet, netop kommer til at andrage samme Beløb, som det var lykkedes at faa Aktiverne vurderet til, 111 Rdlr. 1 Mark og 15 Skilling.

Der blev saaledes intet at arve for Eneken og Børnene, idet de forskellige Kreditorer fik udlagt Effekter af Boet til Fyldestgørelse af deres Krav, og Skiftet slutter med, at „Eneken har anloved en hver sin fordring at Ville fornøje og betalle.“ Og hvorledes det videre er gaaet hende, er der ikke fundet nogen Oplysninger om.

Søren Klocker var første Gang gift, 1685, med en Kone, som i Kirkebogen kun kaldes Niels Salingboes Datter, og som, da hun er død og bliver begravet 4. Februar 1689, blot kaldes Søren Klokers Kone. Den 12. Juni s.aa. bliver han saa viet til Maren Jensdatter, hvis Data iøvrigt ikke er oplyst. Ved Skiftet i 1716 levede, foruden Niels Sørensen, 17 Aar, (IV 25), 3 Døtre, fra 14 til 27 Aar gamle, samt „den salling Mands Datter med den første salling Hustru, Maria Sørenns Datter“, 31 Aar.

V 53 Michel Rasmussen ⁷⁸⁾ død o 1742, er ikke anført paa Anetavlen, men kan tilføjes som Nr. V 53.

Michel Rasmussen var i Aarene 1715-1722 Forpagter af Fodbygaard. Endvidere kan det konstateres, at han 1729-1735 var Forpagter af Hirsø, nu benævnt Høsede, i Braabj Sogn, og at han i 1739 og 1741, 9. Februar, var Forpagter af Assendrup i Aversø Sogn, ligesom Høsede en Hovedgaard under Gjessfeld Kloster. Videre har hans Skæbne ikke kunnet følges, og det vides heller ikke, hvem han var gift med. Derimod kendes hans nedennævnte Børn, hvis Fødselsaar og Rækkefølge dog ikke er oplyst:

1. Mette Sofie, g. m. Fred. Knudsen i Alsted,
2. Karen (IV 26),
3. Helene, død 1754, g. m. Lærer Jens Lauritzen Munch, Ledøje,
4. Marie, død 1786, g. m. Peder Pedersen Wiim, Søn af V 49,
5. Jeremias Michelsen, død 1787, Forpagter af Lellingegaard, Totterupholm Høllebygaard og Svenstrup,
6. Rasmus Michelsen, død 1782, Kromand i Karise, senere Forvalter ved Gevskabet Samsø og Tønder paa Samsø,
7. Herman Michelsen, Hørkrammer i København,
8. Jørgen Michelsen, død 1756, Fuldmagtig ved Rentekammeret.

- IV 29 Gabriel Esaias Borchseniūs⁷⁹⁾, 1688-1762.
blev født i Stokkemarke paa Holland, hvor hans Far da var Kapellan.
Da han var 1 Aar, flyttede Familien til Sevel ved Struer, hvor Faderen var kaldet til Sognepræst; han døde imidlertid allerede i 1697, og de fleste af Børnene kom hjemmefra. Gabriel kom i Skole i Viborg i 4 Aar, og kun 13 Aar gammel blev han Skriverdreng hos en Prokurator i København. I den følgende Smes Aar tjente han saa paa adskillige Godser rundt i Landet som Skriver hos Ridefogder, som Fjeldmægtig og Forvalter, og var endda en kort Tid Hører ved Roskilde Katedralskole.⁸⁰⁾ Derpaa finder vi ham i Aarene 1719-24 som Ridefoged paa Tølløse⁸¹⁾, og her bliver han gift i September 1724, hvorefter han en kort Tid driver Merløse Kro, men fra 1726 til Foråret 1731 bor han i Høllæk, dels som Købmand og dels, ca Januar 1729 til Maj 1730, paa Grund af Byfogdens Sygdom og Død, som konstitueret Byfoged. Det kan her ses, at han med sin tydelige og ordentlige Skrift har ført

baade Tingbogen og Skifte- og Auktionsprotokollerne. Den juridiske Embedseksamen blev først indført i 1736, og indtil da blev saadanne Embeder besat med Borgere, som kunde forventes at have tilstrækkelige Kvalifikationer, meget ofte fra den højere Købmandsstand, „Patriciatet“. Det ses da ogsaa af Fadderlisterne for de 4 Børn, der blev født i Holbæk, at Familien har omgaaedes saavel Raadmandene som de iflg. Skattelisten største Købmand i Byen. I Juni 1726 havde han købt en Gaard i Smedelunds-gade, og i Juni 1731 sælger han den igen til den unge Byfoged. 82). Da er han nemlig vendt tilbage til en Landmands Tilvarelse, idet vi fra omkring Maj 1731 til 1747 finder ham som Ridefoged paa Søbygaard ved Tissø, hvor vi bl.a. kan konstatere, at han gennem Aarene paa Godsejerens Vegne har underskrevet en Del af Fæstekontrakterne. 83)

Efter disse 16 Aar som Ridefoged har han saa set sig i Stand til at indlade sig paa Forpagtning af større Godser, først paa Lerchenborg, derpaa af Basmø, indtil han, for 1759, forpagter Herrerogaarden Juellinge i Hellested

Herrred, hvor han bliver boende til sin Død den 19. August 1762⁸⁴⁾. De sidste Aar han levede, havde dog hans Søn Johannes overtaget Forpagtningen.

Medens Gabriel Borchsenius endnu var Ridefoged paa Tølløse, blev han den 15. September 1724 viet til Ingeborg Nielsdatter Hammendrup, o. 1696-1757, som i Kirkebogen kaldes "Madem: Ingeborg Nielsd. Halmdrup",⁸⁵⁾ og som, da Navnet Ingeborg dengang ikke var meget benyttet, utvivlsomt er identisk med "Stuepigen Mademoiselle Ingeborre paa Tølløsegaard", som 2 Gange i 1722 er Fadder i Tølløse Kirke, den ene Gang sammen med Ridefogden Mon^{sr}. Borchsenius. Stuepigeegerningen hos Godsejeren synes saaledes at have hævet hende saa meget over Almuen, at hun hverken betegnes som Pige eller Jomfru, men Mademoiselle, paa samme Maade som Ridefogder, Forvaltere^{og lign.} plejede at blive anført som Mon^{sr} eller S^r.

Som det desværre er almindeligt for Hustruernes Vedkommende, kan der ikke berettes

stort andet om Ingeborg Hammendrup end, at hun efter 33 Aars Ægteskab og vistnok 12 Børnefødsler døde paa Juellinge den 12. Juli 1757.

Af Børnene skal nedenstaaende 6 omtales:

1. Marianne, f. o. 1724, levede endnu 1787 som enke efter Gabriel Holders,
2. Charlotte Dorothea Amalie, 1727-1801, g. m. Altman Jansen, Toldkontrollør,
3. Else Cathrine, (III 14),
6. Johannes, 1732-83, Forpagter af Juellinge, senere Ejer af Odemark ved Sorø. g. m. Karen Lohmann. Fra dem stammer vistnok alle nulevende i Danmark og de fleste i Norge af Navnet Borchsenius, foruden tabrige andre Efterkommere. De havde 12 Børn, 8 Sønner, af hvilke en blev Landmand og Brygger og har en stor Efterslegt, en blev Hørkrammer i København, 2 blev Præster, en blev Degen og 2 blev Juurister; den ene af disse samt en Søn af en af Præsterne blev begge Fogder og Stortingsmænd i Norge og har mange Efterkommere der. De 4 Døtre blev alle gift, en med en Herredsfoged Schümacher, en med en Foged Johs. Radich i Norge og en

- med Peder Lassen, Søn af Lorents Lassen (III 11).
7. Charlotte Amalie, o. 1735-99, g. 1° 1754 med Rasmus Jensen, Forpagter af Gjorslev, 2° med C. A. Frost, Proprietør, Aggersvold,
9. Villads, 1739-78⁸⁶⁾, Sognepræst til Hulsby i Vestfyn; havde bl. a. en Søn, som blev Byfoged i Nykøbing M. og en Datter Johanne Dorothea, som efter Faderens Død fik et Hjem hos sin Fæster Else Cathrine (III 14) i Præstegaarden i Aversi, og som i sit Ægteskab med en Præst blev Moder til Digteren Christian Winther.

V 59

Villads Johansen Borchseniüs, 1645-97, født i Viborg, blev Student 1663, og 1674 Kandidat med Hon. 1681 blev han personel Kapellan hos Sognekapellanen i Stokkemarke paa Lolland Diderik Christophersen, hvis Datter han ægtede Aaret efter. Han kom dog ikke til, som det ved Udnævnelsen var stillet ham i Udsigt, at succeedere Svigerfaderen, idet han 1689 blev kaldet til Sognepræst til Sevel i Girding Herred ved Struer, hvor han døde den 23. Februar 1697,

160 Hans Hustru Maren Dideriksdatter

overlevede ham, men blev forarmet, da den Enkebolig, hendes Mand havde opført ved Præstegaarden, brændte. Hun fik derefter Husly hos sin Mands Søstersøn, Præsten Johannes Borchsenius Hanssen i Nabo sognet Sahl, hvor hun skal have levet til sin Død.

Under disse uheldige Omstændigheder maatte Børnene tidligt hjemmefra, men det lykkedes dem dog at klare sig igennem. Af de 10 Børn blev følgende voksne:

1. Ursia eller Ulse, o. 1682-1757, g. 1° med O. C. Fabritius, Degn i Spjellerup-Somerup, 2° med hans Efterfølger Jacob Krebs. En Søn af det sidste Ægteskab, Villads Krebs, blev Sognepræst til Gislew,
3. Elsebe eller Elisabeth, o. 1685-1738, g. m. H. J. Lyngge, Brændevinsbrænder,
4. Johannes, o. 1686-1748; efter at have tjent Tøjhuskriveren i København i 17 Aar søger han 1716 forgæves om at blive hans Efterfølger, men 1718 bliver han Byskriver i Rüdskøbing, senere ogsaa Postmester. Blev gift, men fik ingen Børn.
5. Gabriel Esaias, o. 1688-1762, (IV 29),

7. Diderik, 1693 - 1721, Skriver ved Tøjhuset, ÷gift,
8. Anne Lisbeth, 1695 - 1745, g. m. Andreas Stolpe, Raadmand og Postmester i Korsør,
9. Ville Marie, f. 1697; var, da hun 1727 blev gift med Skomager Johan Peder Jansen i København, Stuepige hos Fjirstitsraad Bornemann.

VI 119

Johannes Borchsenius

Table IX kom fra Lüneburg og fik den 25. juli 1630 Bevilling til at holde Apotek og Vinkelder, "Swaneapoteket", i Viborg.⁸⁷⁾ Den 23. juni 1632 bevilliger Christian IV ham ydermere, at han aldeles toldfrit maa indføre de "Materialia", som til Apoteket var fornødne, men af Urter, Specerier og allehaande grove Varer skulde han dog svare den tilbørlige Told.

Den 8. juli 1650 søger han om at faa sine Privilegier stadfæstet, vel saetens for at have den nye Konges Underskrift paa dem. Ligeledes beder han om, at det maa blive befalet Byens Kræmmere at afskaffe de Varer, som han ifølge sit Privilegium har Eneforhandling af. Allerede to Dage senere bekræfter Frederik III hans Privilegier. Samtidig havde han søgt om, at hans Eftermand maatte blive forpligtet til at afkøbe hans Efterladte Apoteket og dets Varelager, idet han da stod foran en bekostelig "Reformering og Renovering" af Apoteket, og derfor gerne vilde sikre sin eventuelle Enke og Børn. Dette ønske blev dog ikke imødekommet.

Ved Siden af Apotekervirksomheden gav Johannes Borchsenius sig, ligesom mange af Viborgs andre Borgere, af med Øksnehandel. Af de 60 Øksne, som i 1643 var staldet paa Viborgske Borgeres Foder, var de 8 staldet paa Johannes Borchsenius'.

I Domkirkenes Inventarieliste fra den Tid opføres 3 sorte Højlspringe, at anvende til Kollektpenge, hver Spring forsynet med en liden Sølvbjalde; de var skænket Kirken af Apoteker Borchsenius.

Johannes Borchsenius døde 1656. 1689 blev hans Gravsted i Kirken sløjft, da Arvingerne ikke vilde holde det vedlige.

Om hans Hustru foreligger der ikke andre Oplysninger, end at hun hed VI 120 Else eller Ulse Pederisdatter.

De havde følgende Børn (Rækkefølgen ikke fuldt oplyst):

1. Peder Johansen Borchsenius, 1632-1687. Hører i Nykøbing M, hvor han gjorde sig især paa Grund af Stridbarhed; senere, 1686, Sognepræst til Laastrup-Skals,

- Rind Herred. Formentlig ugift,
2. Villads Johansen Borchsenius, 1645-97, (V 59),
 3. Poul Johansen Borchsenius, f. o. 1647,
 Student fra Viborg 1669. Videre Skæbne ukendt.
 4. Elisabeth Johansdatter Borchsenius, o. 1649-91,
 gift 1° med Forpagter Hans Sørensen, Bli-
 strup, 2° med Oluf Jensen Ebeltoft, Sogne-
 præst til Galtrup;
 Med sin første Mand havde hun en Søn,
 Johannes Borchsenius Hansen, som 1700 blev
 Sognepræst til Sal, Ginding Herred. Han
 skal have haft 5 Sønner, hvoraf en, Jens
 Borchsenius, blev Sognepræst til Lyster i
 Norge. Fra ham nedstammer en Gren af
 Slægten i Norge, medens alle øvrige af
 Navnet i Danmark og Norge nedstammer fra
 Gabriel Esaias B. (IV 29),
 5. Hans Johansen Borchsenius. Blev 7.2.1672
 udnævnt til Landstings skriver paa
 Lolland og Falster. Videre Skæbne ukendt.

VI 121 Diderik Christophersen, 1620 - 1691,
 Taale X var født i Maribo, hvor hans Far da
 var Kapellan, og han blev Student fra
 Slagelse 1643. 1650 blev han Sognekapellan
 i Stokkemarke paa Holland, hvor han 1681,
 skönt stadig kün Kapellan, fik Tilladelse
 til at faa sig en personel Kapellan; denne,
 Villads Borchsenius, blev kort efter hans
 Sargeson. 1690 blev han entlediget og
 flyttede til Sargesonnen i Sevel, hvor
 han døde den 4. April 1691, „70 Aar
 9 Uger og 6 Dage gammel“.

Ifølge P. Rhode: „Laalands og Falsters Historie“,
 1859, var Diderik Christophersen „meget
 vildehoved og begik mange Udskejelser. Ved
 Landstthinget blev han 1666 frikjendt i en
 Paternitets-Sag, hvorimod Barnemoderen
 til Straf for at have beskyldt Hr. Diderich
 blev ströget til Kagen; men at han allige-
 vel maa have havt et slet Rygte,
 kan ses deraf, at der kunde fortælles
 om ham, at han havde ombragt sin
 Sön Esaias, der alt var bleven Student,
 i „Brants Nose“. I ethvert Tilfælde forsvandt

Sønnen pludselig. Faderen fortalte Folk, at han var gaaet paa „de lange Rejser“.

Den sidstnævnte Historie kan spores tilbage til Biskop J. K. Blochs Samlinger til den fynske Geistligheds Historie, i Det kgl. Bibliotek, men hvorfra Bloch — 100 Aar efter Begivenheden — har det, fremgaaer ikke. Pater-nitetssagen derimod kan der læses om i Lollandshar Landstings Tingbog, og af denne primære Kilde faar man rigtignok et tydeligt Indtryk af, at Præstens Frikendelse nærmest maa karakteriseres som et justitsmord over for den besvangrede Pige. Det oplyses nemlig, at hun var „Fængsellig Anholdden paa Haldsted Closter“ — Amtmandens Domicil. — fordi hun „haffde udlagt Hver Dirich for sin Barnefader at være“, og der blev „paaberaabt Første, Anden og Tredie Gang om hun eller nogen paa hendes vegne var tilstede, som her til Noget haffde at svare“, hvilket naturligtvis ikke var Tilfældet. Og paa dette Grundlag var det, at Hr. Diderik blev frikendt.

Diderik Christophersen blev — omkring

1657 - gift med
 VI 122 Lisbeth Esaiasdatter, om hvem
 kun kan oplyses, at hun maa være
 død mellem 1675 og 1681 (88).

Ud over den nævnte Søn Esaias - hvis
 Eksistens kun kendes fra den refererede
 Skadderhistorie, - han er ikke fundet imma-
 trikuleret som Student - vides de ikke at
 have haft andre Børn end Datteren Maren (VI 60).

VII 243 Christopher Diderichsen, o. 1588 - 1626⁸⁹⁾

Vi er nu helt tilbage for Kirkebøgerens Tid, og man ved end ikke, hvornaar „Christophorus Theodori Hollandus“ blev immatrikuleret ved Universitetet, eller hvornaar han fik Eksamen, kun at han 1607 fik Kommunitetet.⁹⁰⁾ Han blev residerende Kapellan i Maribo 1618, Sognepræst sammested 1623, og døde 5. November 1626. I Domkirkenes søndre Gang findes der en Ligsten over ham, prydet med en Kartoucheramme omkring en relief-hugges, pansret Arm, der holder en Kalk; herover en buegtende Slange. Samme Billede er indgraveret i Laaget paa en Oblatøske, som Kirken stadig ejer, og paa hvilken læses Indskriften: „Denne liden Sølvlæddike haver Christoffer Dideriksson, Guds Ords Tjener i Maribo, givet til Alteret sammesteds Skærtorsdag Anno 1623, samt følgende latinske Sætning „Tandem bona causa triumphat“ - „Den gode Sag sejrer tilsidt.“⁹¹⁾

Han var gift med
VII 244 Maren Madsdatter
og der kendes ikke andre Børn af dem
end Diderik (VI 121).

Noter og Kildehenvisninger

Ved Kildehenvisningerne er der fulgt det Princip, at saavidt muligt Kilderne til alle Oplysninger om Anetavlers Personer er anført, hvorimod nøjere Dokumentation for de øvrige omtalte Personer — Anernes Søskende og lign. — af pladsmæssige Grunde for Størstedelen er udeladt.

Hvor Oplysninger om Anernes Fødsel eller Daab, Vielse, Død eller Begravelse, er anført med Dato, skyldes de de paa gældende Kirkebøger; kun hvis de hidrører fra anden Kilde, er dette anført.

Hvor Trykkested for litterære Værker ikke er nævnt, er dette København.

I Noterne er følgende Forkortelser anvendt:

RA	Rigsarkivet
LAS	Landsarkivet for Sjælland
DBL	Dansk Biografisk Leksikon I-XXVII, 1933-44
Bricka	C.F. Bricka: Dansk biografisk Lexikon, I-XIX, 1887-1905
Wiberg	S.V. Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske Bidrag til en almindelig

dansk Præstehistorie, I-III, 1870

Arends

D. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og
Holsten fra Reformationen indtil 1864,
I-III, 1932.

F-j

A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen: Candi-
dati og Examinati juris 1736-1936, 1954-59

Patr.-Sl.

S. Elvius og H. R. Hjort-Lorenzen: Danske pa-
triariske Slægter I, 1891

Ph. T.

Personalhistorisk Tidsskrift 1880 ff

Tidsp.

- 1) Litteratur: D B L, Bricka, Patr. Sl., 7-7
 samt
 Københavnske Politimestre og Politidirektører,
 1881,
 Edgar Collin: Fremragende danske Timørere, 1872,
 J. Soane-Mikkelsen: Københavns Politik og
 Forholdet til Offentligheden omkring Enerældens
 Døds, i Historiske Meddelelser om København, 1969,
 Geheimekonferensraad Bræstrup's efterladte Papirer
 fra 1813-1814, udgivet af Tycho Bræstrup, 1894.
 Endvidere er benyttet Breve og Optegnelser i
 RA og i Forf's Besiddelse.
- 2) 3) Soane-Mikkelsen: anførte Arbejde.
 4) Heibergske Familiebreve, 1943.
 5) H.P. Barfod: Minder fra et langt Liv, Memoirer
 og Breve XXXV
 6) Arthur Abrahams: Minder fra mine Forældres
 Hus, 1894.
- 2) 2) Bl.a. Edgar Collin: anførte Arbejde.

- 7 Litteratur: Patr. Sl., K. Carøe: Den danske Læge-stand I-V, 1909-22, Th. H. Erslew: Almindeligt dansk Forfatterleksikon, 1814-40.
- 8 Desuden et Eksempplar i Forf's Eje.
- 9 Skøder m. m. i Forf's Besiddelse
- 10 Redegørelsen herfor findes i et Brev fra Sønnen Herredsekskriver Christian Brøstrup.
- 11 Dels i Forf's Besiddelse, dels af Alice Meyer solgt til et Antikvariat, som har videresolgt dem til R. A.
- 12 Hof- og Stadsrettens Skifter, L. A. S.
- 13 Hvor Originalen findes, er ikke opklaret, maaske hos Familien Thaning. I Forf's Besiddelse er en i 1937 fremstillet fotografisk gengivelse, som har tilhørt Fjeldmægtig Johan Meyer.
- 14 Th. Hauch-Fausbøll: Slægten Thaning, 1938.
- 15 Oplysningerne skyldes Familiebreve.
- 16 Litteratur: DBL, Brücka, F-f samt Københavns Brandforsikring 1731-1911, 1913, Hans Jensen: De danske Stænderforsamlings Historie 1830-1848, I, 1931, Edv. Collin: H. C. Andersen og det Collinske Hus, 1882, H. W. Clausen: Optegnelser om mit Levned

og min Tids Historie, 1877,
 Provst Frederik Schmidts Dagbøger, 1966,
 Provst Daniel Peter Smiths Optegnelser, Ph.T. 2-III,
 Flemming Dahl: Københavns Kommunalforfat-
 ning af 1840, i Historiske Meddelelser om
 København, 3-IV,
 Fra Ribe Amt, I, 1903.

- 17 Lucie Elise Fich: Domprovsten i Roskilde, Memoirer
 og Breve X. Sætningen „der paaældende
 Ligeønermaskaraden“ er udeladt i den trykte
 Udgave, men findes i Manuskriptet paa Det
 kgl. Bibliotek. Endvidere skriver Elise Fich, at
 hun „vist har nævnt ham tidligere og bemærket,
 at hans Kone var en Ungdomsveninde af
 Moder“, men heri maa hun måske fejl, idet
 der heller ikke i Manuskriptet synes at findes
 noget derom.
- 18 Nic. Bøgh: Christian Winther, 1893.
- 19 *ibid.*
- 20 Gravsted Nr. E 313.
- 21 Folketællingerne 1840 og 1845.
- 22 Fotokopi hos Forf.
- 23 Patr. Sl.
- 24 Axel Pontoppidan: Den yngre Slægt Pontoppidan, 1931.
- 25 DBL samt Axel Petersen: Familien Petersen fra
 Arentoft, 1907.

- 26 Litteratur: Patr. Sl.,
 Ph. Weilbach: Nyt dansk Künstlerleksikon, 1947-52,
 Chr. Elling: Amalienborg Interiører, 1945,
 M. Krohn: Frankrig og Danmarks kunstneriske
 Forbindelser, 1922,
 Bering Liisberg: Rosenborg og Lysthuse i Kongens
 Havn, 1914.

Endvidere er benyttet Jens Brøstrup's egne Optegnelser vedrørende hans Data samt Hustruernes og Børnernes, hans Pas og Tripas fra Militæret, Breve fra ham til Sønnen Tycho samt en i 1766 dateret Familieoptegnelse om hans og hans 9 Hæl- og Halvøskendes Fødselsdatoer, alt i Forf's Besiddelse; endvidere Oplysninger fra Malerlavets Arkiv og fra Skiftet efter hans Enke, fremskaffet af Johan Meyer.

- 27: Weinwicks Künstlerleksikon, 1829, oplyser:
 „Brøstrup, (Fornavn ikke anført) en Maler som i Horsens har malt en Altertavle." Dette har foranlediget Familien til at tro, at der var Tale om J.C.B. Imidlertid har Otto Norn i Artiklen: Billedhugger Jens Hiernøe og hans kirkelige Arbejder i Vejle Amt, i Vejle Amts Aarboog 1938, påvist, at Altertavlen - som for-

óvrigt ikke længere eksisterer — var fremstillet i 1790 af Hiernøe og Maleren Carsten Brestrup.

28 Litteratur:

H. F. J. Estrup: Tygestrup som det var, og som det er, 1838.

Danske Herregaarde ved 1920, I, 1922,

Danske Slotte og Herregaarde, 1944,

Traps Danmark,

Albert Thomsen: Fra det gamle Holbæk, Holbæk 1946.

29 V. Richter: 100 Aars Dødsfald 1791-1890, 1901-05.

30 Iflg. Alb. Thomsens ovennævnte Skrift. En Oplysning sammesteds om, at han ogsaa blev President for Landhusholdningselskabet, er ikke rigtig.

31 Litteratur:

Wiiberg,

Nic. Bøgh: Christian Winther, 1893.

32 Københavns Universitets Arkiv, Teologisk Fakultets Eksamensprotokol, RA.

33 ibidem.

34 Sjællands Stifts Bispearkiv, Vitaprotokollen, LAS.

35 General Kirkeinspektionens Kollegiet, Danske Kancelli, Biskop Balles Indberetninger, RA.

36 Tybjerg Herreds Provsti Journal 1755-1789, LAS.

37 Johs. C. Jensen: Tybjerg Herreds Skolehistorie indtil 1830, i Historisk Samfund for Præsti Amts Aarboog

1946.

- 38 Livrente Societetet af 1757, R A.
- 39 Roskilde Katedralskoles Discipelprotokol, L A S.
- 40 S. Birket Smith: Kjöbenhavn's Universitets Matrikel, II, 1894.
- 41 Litteratur:
- Arends,
 Lengnickes Genealogier,
 Franz v. Jessen: Slægten von Jessen, 1937,
 E. J. Jessen: Stammtafeln der cimbrischen Alt-Edlen Familie derer von Jessen-Schardebohl, 1771,
 Endridere er benyttet en Afskrift af Tycho à Jessens Familieoptegnelser, „Hauptbüch“, i Forf's Besiddelse.
 Herfra hidrører Datoer m. m. vedr. ham og hans nærmeste Slægtninge.
- 42 Herom bl. a. i Stenz og Sørensen: Bor Sogn, 1969, S. 262-268.
- 43 Tycho à Jessens Hauptbüch. Denne Oplysning mangler hos Arends.
44. Udførlig Fortegnelse i Johannes Møller: Cimbria literata, 1744.
- 45 Aage Bonde og Johan Skridtfeldt: Borgmestre, Raadmænd, byfogder og byskrivere i Flensborg 1550 - 1848, 1961.

46 Oplysningerne om Børnene skyldes Carl Langholz:
Ahnetable for H. H. Jessen og Helene Clausen, 1952.

47 Litteratur:

Johs. Conradus: Leich-Sermon bey Leich be-
stattung der Frau Annen, des Herrn Lorenz
Nissens, Lübeck 1655,

J. Smith: Nordslesvigske Herredsfogder, i Ph.T.
14-II, 1960,

Tidskriftet Die Heimat, Kiel, 1927 og 1929,

Jahrbuch Schwansen, Flitten und Dänischwoll,

H. N. A. Jensen: Angeln, Slesvig 1922,

1949,

Trap: Hertugdømmet Slesvig, 1864,

J. Smiths Seddelsamling, R. A.,

F. J. Wests Seddelsamling, R. A.

48 Disse Datoer kendes kun fra Erich Pontoppidan:
Danske Atlas, VII-2, S. 645, men hvorfor Pontop-
pidan har Oplysningerne, har ikke kunnet
opklares.

49 Litteratur:

Arends,

Traps Danmark,

D. H. Møller: Bericht von verschiedenen

Ländern, Städten und Gegenden des Herzog-
thums Schleswig, Flensborg 1761,

- C. E. Carstens: Die Stadt Tondern, Tønder 1861.
 Tønder gennem Tiderne, Tønder 1943,
 L. Haüstedt: Chronik von Bordelum, 1899,
 Sønderjydske Maanedsskrift 1939 og 1954,
 Endvidere J. Smiths ovennævnte Arbejde samt
 Seddelsamling og F. J. Wests Seddelsamling.
- 50 Richard Bennicks Datoer kendes fra Johannes
 Møller: Cimbrica literata, 1744.
- 51 ibidem.
- 52 Bov Sogn, redigeret af C. Steen og R. P. Sørensen, 1969.
- 53 D. H. Møller: ovennævnte Arbejde, som bl. a.
 bygger paa en Beretning fra 1620'erne af
 Jonas Hoyer, Sekretar i Tyske Kancelli og Søn
 af en Marin Bennick fra Rinkenæs.
- 54 Bjolderup Sogns Historie, 1951-56.
- 55 Litteratur:
 Traps Danmark,
 Danmarks Kirker, Bd. 21,
 D. H. Møller: ovennævnte Arbejde,
 J. Smith: Nordslaviske Herredsbogder, i Ph. T. 14-II, 1960.
 Johs. Conradus: ovennævnte Arbejde,
 Joachim Sturm: Leichpredigt über Hans Nissen, Hamborg
 Stephan Klotz: Leich-Sermon bey Leich-Be-¹⁶⁶⁰
 gängniss des Herrn Lorentz Nissen, Lübeck 1655,

J. Friis: Herredsfoged Nis Henriksen paa Højstrøpgaard og hans Slægt, i Sønderjydske Aarbog 1891,
 Ludw. Andresen: Geschichte der Stadt Tondern bis zum 30-jähr. Krieg, Flensburg 1939,
 Tidsskriftet Die Heimat, Kiel, 1927,
 J. Smiths og F. J. Wests Seddelsamlinger, RA,
 A. D. Jørgensen: Fyrrtype Fortællinger af Fædrelandets Historie.

- 56 Oplysningerne om Nis Henriksens, Hans Nissens og Nis Hansens Efterkommere skyldes Carl Langholz: Ahnetafle for H. H. Jessen og Helene Clausen, 1952.
- 57 Datoerne vedr. Nis Hansen og Anna Clements hidrører fra deres Epitafium.
- 58 Se Danmarks Adels Aarbog 1884 og 1889.
- 59 Litteratur:
 D. B. L., Afsmittet om Slægten Lassen,
 A. M. Bisgaard: Stamtafle for Slægten Lassen, Silkeborg, 1906,
 Traps Danmark,
 H. J. Hansen: Marsvinstund, i Aarbog for Lysgaard, Hids om fl. Herreder, 1921,
 Fra Viborg Amt, 1946.
- 60 Fra Viborg Amt, 1955.
- 61 Jyske Registre 31.3, RA.

- 62 Bregentved Gods' Skifteprotokol, Skifte efter Peder Lassen Wümb's Hustru, hvor Las Skophus under skriver som Samfrænde, L.A.S.
- 63 S. Nygårds Seddelsamling, R.A.
- 64 Utrivtsomt har de foruden de nævnte 5 Sønner haft en Datter, idet der i Tureby Kirkebog ved en Daab i 1753 som Faddere er anført: Mous. Wimb og Søster paa Tureby, ligesom der den 15 April 1767 er viet Jfr. Dorthea Lassen og Joh. Fr. Günther, Skovridder ved Østerbygaard i „Dansk Holsten“ (= Slesvig), Forlover: P.L. Wümb.
- 65 Iflg. Løve Herreds Skøde- og Panteprotokol, L.A.S., laaner Forpagter Niels Larsen, Kallebygaard, den 12. Januar 1775 200 Rdlr. af sine Brødre Oberauditør Wümb, Bunderup, og Michael Lassen, Tryggvælde.
- 66 I Bisgaards ovennævnte Arbejde er Las Skophus anført som Søn af Niels Lassen Skophus, men iflg. Kirkebogens Oplysninger er han Søn af dennes Søster og Svoger.
- 67 Lündenas og Børling Amters Ekstraskatteregnskaber, Krigsstyren 1676 samt 1690, 92 og 93.
- 68 Litteratur:
Samlinger til jydsk Historie og Topografi, 3-IV,
Axel Steensberg: Herremændene paa Her-

{ Oplysningen om, at Las Christensens far var Christen 121 Lassen, hidrører fra Albert Fabricius' Artikel i D.B.L., men der er ikke deri anført nogen Dokumentation for det.
ningholm, Herning 1975.

- 69 Erh. Arvistgaard: Forpagter paa Nørker Peder Christensen Viim og hans Efterkommere, i Ph.T. 8-IV. Dog anfører Arvistgaard blandt Helvig Viims Børn hverken Lorents Lassen eller Broderen Michael. Fødsels- og Dødsdatoerne, med Undtagelse af Peder Viims Død, har ikke kunnet bekræftes i Kirkebøgerne, men hidrører fra det nævnte Skrift, hvor Kilderne beklageligvis ikke er oplyst.
- 70 De fik kongl. Bevilling til at indgaa Ægteskab, idet de var beslegtede med hinanden „i 2. og 3. Led“. Jyske Registre, R.A. Hvorledes de var beslegtede, er ikke oplyst.
- 71 Litteratur:
Anders Pedersen: Sjællands Stifts Degnehistorie, 1899,
Johs. C. Jensen: Tybjerg Herreds Skolehistorie indtil 1830, i Historisk Samfund for Præstø Amts Aarboog 1946.
- 72 S. Birket Smith: Kjøbenhavns Universitets Matrikel III, 1912.
- 73 Mogens Seidelin: Den Seidelinske Slægtsboog, II, 1960.
- 75 Tybjerg Herreds Provsti Journal, 2 A.S.
- [74 Roskilde Katedralskoles Discipelprotokol, 2 A.S.

- 76 R A.
- 77 Landsarkivet for Nørrejylland.
- 78 Oplysningerne vedr. Michel Rasmussen og hans Børn skyldes dels Erh. Ørstedgaards Samling, L A S, hvor Kilderne beklageligvis ikke er anført, og dels diverse Skattemandtaller i Amtsarkiverne, R A, samt Kirkebøgerne for Averø, Bræaby, Fodby m. fl., hvor de er anført som Faddere og Forlovere.
- 79 Oplysningerne om Gabriel Esaias Borchsenius og hans Forfædre hidrører fra følgende Kilder:
 Wiberq,
 Sønnen Villads Borchsenius' Redegørelse i Fyns Stifts Bispearkiv, Vitaprotokollen, Landsarkivet for Fyn,
 Biskop J. C. Blochs Samlinger til den fynske Geistlighedens Historie, Kgl. Biblioteks Haandskriftsamling, Add. 138-140 Fd. og 238 b 4°. Oplysningerne heri hidrører utvivlsomt fra ovennævnte Villads B., som havde nær Tilknnytning til Biskop Bloch (1717-1773),
 Immanuel Barfod (1820-1896): Samlinger til Geistlighedens Historie i Laaland-Falsters og til dels Fyns Stift, sst., Add. 1117 4°; Oplysningerne

heri om Borchsenius er dog hovedsagelig Afskrift efter Blochs ovennævnte Samling,
 Nic. Bøgh: Christian Winther, 1893,
 Norsk Slektskalender I, Oslo 1949, S. 25, hvori
 kildeangivelser ganske mangler, men som
 synes at være Afskrift efter Bloch - med
 enkelte Umøjagtheder.

- 80 S. N. J. Bloch: Bidrag til Roskilde Domskoles
 Historie II, Roskilde 1842-46.
- 81 I Barfods ovennævnte Samlinger findes en
 udførlig Redegørelse for hans Opholdssteder
 og Ansættelser gennem Aarene; men disse
 Oplysninger har, i Modsatning til Barfods
 øvrige, ikke kunnet findes i Blochs nævnte
 Samlinger.
- 82 Holbæk Byfogeds Skøde- og Panteprotokol 1706-
 1736, Fol. 168-69 og 251-52, LAS.
- 83 Søbygaards Fæsteprotokol, LAS.
- 84 I Hellested Kirkebog er kun anført Begravelsens
 Dato, ogsaa for hans Hustru's Vedkommende.
 Datoerne for deres Død hidrører fra Blochs Sam-
 linger, hvorpaa ogsaa Gabriel Esaias' Fødselsdato
 31. 7. 1688 kendes, idet Stokkemærke Kirkebog
 ikke er bevaret.

85 Vedrørende Ingeborg Hammendrup's Herkomst oplyser Bloch, uden nogen Dokumentation, at hun skulde være Datter af en Købmand Niels Hammendrup i Ebeltoft, — i hvis Sogn der da ogsaa findes en Landsby, som nu skrives Handrup. Imidlertid kan der intet findes om Familien i Ebeltofts, tilsvarende omhyggeligt førte Kirkebog, eller i Annekssoqnet Draaby, ligesom hverken Skifteprotokollerne, Skattemandtallerne eller Matrikelbøgerne kender en Købmand af det Navn. Tanker man ydermere paa Dattens Samfærdighedsforhold, synes det ikke meget sandsynligt, at en Købmandsdatter fra Ebeltoft skulde blive Stuepige paa en midtsjællandsk Herregaard. En mere sandsynlig Møjlighed synes at være, at hun skulde stamme fra Hammendrupgaard — nu kaldet Hammeldrupgaard, men i 17.-18. Aarhundrede som anført — i Solbjerg Sogn, Løve Herred, forøvrigt en Fæstegaard under Søbygaard, hvor hendes Mand senere var Ridefoged. Og her sad endda i 1688 netop en Niels, Niels Christensen, som Fæstebønder. Men desværre er der saadanne Mangler i

saavel Kirkebøgerne som Faste- og Skifteprotokollerne for den paagældende Periode, at dette Spor næppe kan forfølges videre.

86 Wiberg og D.B.L. Det hos Wiberg anførte tredje Qvteskab maa bero paa en Misforstaaelse.

87 E. Dam og A. Schæffer: De danske Apotekers Historie I, 1925.

En Oplysning om, at han senere skulde have været Apoteker i Aalborg, er ikke rigtig, uanset at den ogsaa findes hos hans Oldesøn Villads B.; da denne imidlertid var født 83 Aar efter Oldefaderens Død, og hans Far mistede sin Far som 9-aarig, kan Villads B. godt være forkert underrettet herom.

88) Halsted Kloster Aarvs Regnskaber, R.A, Ekstra-skattemanattallerne 1675 og 1681.

89 Litteratur:

Wiberg,

· Danmarks Kirker, Bd. 8 I,

Immanuel Felter: Maribo Domkirke, 1966.

90 H. Friis-Petersen: Studenterne ved Københavns Universitet 1611-1667, Kgl. Bild.

91 Dømtalt og afbildet i Danmarks Kirker.

Tilføjeelse

Side 19.

Der findes ogsaa bevaret Breve fra Familiens Venner, som viser, at Elise Bræstrup har været meget afholdt, og som tyder paa, at hun har været et af den Slags Mennesker, som man tyer til, naar det kniber. Saaledes skriver hendes Ungdomsveninde Wilhelmine Teutheu f. Bornemann i 1802 til hende, at hun lider af en tærende Sygdom og forudsæer sit Endeligt, og hun beder hende til sin Tid tage hendes 3-aarige Datter Mine til sig til Opdragelse. Der blev dog ikke noget deraf — Faderen har vel haft andre Planer. Hun skriver forøvrigt i Brevet, at „Frank kan Du selv undervise hende i bedre end som de fleste Sprogmeistre“.

Et andet Plejebarn tog Elise og Tycho Bræstrup derimod til sig, da de boede i Maribo, en lille Pige, Emma Jørbæk, født 1807, hvis Forældre af en eller anden Grund ikke kunde beholde hende. Hun fulgte med Plejemoderen til København og er ved sin Konfirmation i 1825 betegnet som „antagen Datter af Doct. med. Bræstrups Enke“, og hun ses at have været Fadder for Børn af Cosmus Bræstrup. Hun blev i 1834 gift med Sognepræst A. D. Møller til Vegerslev.

Efterskrift

Mange kunde have gjort det bedre,
Alle kunde have gjort det anderledes,
Men saadan har jeg nu gjort det;
Og havde jeg ikke gjort det,
Var det maaske aldrig blevet gjort.

(Fra en gammel Gravskrift)